

MAARDU

MAARDU PANORAAM

Järgmine ajaleht ilmub 24. novembril

Maardu Linnavalitsuse häälekandja

OKTOOBER 2022

*Head saabuvat
omavalitsemise aastapäeva!*

Esimese advendi üritused

ESIMISE ADVENDIKÜUNLA SÜÜTAMINE

MAARDU KELLAMÄE PARK

27.11.2022 13:00

ADVENDIKONTSERT

ANSAMBEL ORTHODOX SINGERS

MAARDU VABA AJA KESKUS

27.11.2022 14:00

SISSEPÄÄS TASUTA!

ANSAMBEL ORTHODOX SINGERS KUTSUB ADVENDIKONTSERDILE MAARDU KULTUURI- JA INFOKESKUSSESSE

Pühapäeval, 27. novembril kell 14.00 toimub Maardu Kultuuri- ja Infokeskuses tunnustatud kooriansambli ORTHODOX SINGERS kontsert, millega tähistatakse esimest advendipüha.

Spetsiaalselt Advendikontserdiks ettevalmistatud unikaalne kava koosneb erinevatest Kristuse sünnile pühendatud kirikupalvetest ning eri rahvuste vaimulikest jõuluvärsidest. Kavas põimuvad läbi nii iidised, kui kaasaegsed kirikulaulud ja- värsid ning enamik esindatud teostest saab väga harva kontsertettekandel kuulata.

Kriitikute poolt kiidetud

ORTHODOX SINGERS Valeri Petrovi juhatusel on Eesti üks kõige pikema traditsiooniga kollektiive. ORTHODOX SINGERS tegutseb kultuurimaastikul 33 aastat ning on leidnud tunnustamist ühena Eesti parimatest professionaalsetest kooriansamblistest. Kollektiiv koosneb professionaalsetest muusikutest, kes valdavad meisterlikult erinevate ajastute omaseid väljendusvahendeid. Ansambli esinemismaneeri iseloomustavad täielik süvenemine pühakirja igasse sõnasse, laitmatu hääletehnika, täpselt läbi mõeldud dünaamiline kava ning erakordne stiilitunnetus. Kriitikud on korduvalt esile tõstnud ansambli lausa üleloomulikku oskust säilitada esitamise käigus teose vormiühtsus, saavutades samal ajal võrratult dünaamilise piano, mida kõige paremini kirjeldab väljend "heli sulab ära".

KONTSERDILE ON SISSEPÄÄS TASUTA

Ansambel
ORTHODOX SINGERS
Valeri Petrovi juhatusel

Advendikontsert
Eri ajastute ja maade jõulu- ja kirikulaulud
КОНЦЕРТ АДВЕНТА
Рождественские православные песнопения стран мира

Pühapäev, **27. november** kell 14.00 | **MAARDU KULTUURI- JA INFOKESKUS**
Воскресенье, **27 ноября** в 14.00 | (Keemikute 12b, Maardu)
Maarduski Центр Культуры и информации

SISSEPÄÄS VABA.
Вход свободный.

www.orthodoxsingers.com

Linnalehe Maardu Panoraam väljaandja:

Maardu Linnavalitsus

Peatoimetaja: Elena Villmann

Fotod ajalehes: Jelena Katsuba, Jelizaveta Martjanova

Foto esikaanel: Jelizaveta Martjanova

Toimetuse aadress: Keemikute 12b, 74116 Maardu

E-post: toimetaja@maardu.ee

Tel: 519 74 358

Linnalehe e-versioon: www.maardu.ee

Tiraaž: 8300 eks.

Head Maardu elanikud!

Üks väga oluline kalendrikuupäev on meie linna ja iga selle elaniku jaoks erilise tähtsusega. See on seotud 7. novembri 1991. aasta sündmusega, mil Eesti Vabariigi Ülemnõukogu esimees Arnold Rüütel kirjutas alla määrusele Maardule iseseisva omavalitsuse staatuse andmise kohta. Sellest päevast alates on maardulased omanud õigust iseseisvalt linna jaoks olulisi otsuseid langetada.

7. novembril tähistab Maardu linn selle tähtsa dokumendi allkirjastamise 31. aastapäeva, dokumendi, mis on avaldanud mõju sellele, millisena me linna täna näeme. Saanud iseseisva omavalitsuse staatuse, sai meie Maardu oma arenguks õiguslikud ja majanduslikud võimalused. Linn on oluliselt kasvanud ja ümber kujunenud, muutunud investoritele ja uutele elanikele atraktiivseks.

Positiivsed muutused on märgatavad kõiges Maarduga seonduvas. Keskendudes oma elanike soovidele ja vajadustele, ehitatakse Maardusse mängu- ja spordiväljakuid, rekonstrueeritakse koole ja lasteaedu, uuendatakse tänavavalgustust, vahetatakse ühistranspordipeatuste paviljone, rekonstrueeritakse tänavaid, rajatakse jalg- ja jalgrattateid, ehitatakse elamuid ja kaubanduskeskusi ning rajatakse pargialasid, peetakse mastaapseid festivale ning luuakse kõik tingimused nii lastele, noortele kui ka vanemale põlvkonnale.

Igäühe jõukohane panus kajastub tänases Maardus – heas korras ja hoolitsetud linnas, kus hinnatakse ja hoitakse kultuuritraditsioone, kus saab hea hariduse suurepärase õpetajatega koolides, kus kasvab noorte perede arv ja ehitatakse koolieelsete lasteasutusi, kus on palju andekaid noori, kes ei ole linna tuleviku suhtes ükskõiksed.

Usun siiralt, et Maardu on koduks meist igäühele, ja mida roh-

kem me oma kodu eest hoolitseme, seda parem ja mugavam on seal elada. Täitevvõimu ja linnaelanike ühises töös on läbitud linna kujunemise keerulised etapid ning on kogunenud tohutu kogemus. Viimaste aastate jooksul on Maardu arendamisel ja täiustamisel tehtud palju olulisi otsuseid, mis mitte ainult ei ole ümber kujundanud meie linna, vaid on parandanud oluliselt ka selle majandus-, sotsiaal- ja kultuurisfääri.

Rääkides mitme põlvkonna maardulaste ühistööst, tahaksin suure lugupidamisega nimetada nende nimesid, kes seisid linna tekke juures, pannes selle arengule tugeva aluse. **Aleksander Vikulov, Tatjana Žuravljova, Viktor Kisseljov, Nikolai Zentsov, Leo Repponen, Tiit Beeren, Toivo Veller**, ja meie hulgast lahkunud **Hans Vinkman, Enn Kuub** ja **Georgi Böstrov** – nende inimeste nimed on igaveseks kirjutatud meie linna ajalukku.

Tähtsa tähtpäeva eel avaldan siirast tänu Maardu linna aukodanikele ja teenetemärgi laureaatile, kes on paljude aastate jooksul mitte sõnades, vaid tegudes näidanud üles oma pühendumust ja armastust linna vastu, töötades Maardu ja selle elanike hüvanguks.

Täna meie õpetajaid olulise panuse eest tulevase põlvkonna kasvatamisse ja harimisse.

Aitäh politseinikele ja päästjatele, kes seisavad päevast päeva meie linna turvalisuse ja avaliku korra kaitsel.

Samuti avaldan tänu tervishoiutöötajatele, kes hoolitsevad meie tervise eest ja päästavad elusid. Meie riiki haaranud pandeemia rasketel aastatel olete üles näidanud ennastsalgavust, saades meie aja tõelisteks kangelasteks.

Täna meie omavalitsuse töötajaid vastutustundliku suhtumise eest teile usaldatud ülesannete elluviimisel. Teil, kallid kolleegid, on suur vastutus linna arengu ja selle elanike eest hoolitsemisel. Aitäh professionaalse ja inimliku suhtumise eest töösse ja inimestesse.

Edastan soojad tänusõnad kommunaalteenuste töötajatele, kes keerulistes oludes tegelevad linna heakorrastamisega, puhtuse ja korra hoidmisega selle tänavatel.

Mitte sugugi vähem ei panusta meie Maardu arengusse ja selle heade traditsioonide hoidmisse linna kodanikuühendused ja loomingulised kollektiivid. Aitäh ennastsalgava töö, julgete ideede, entusiasmiga ja kasulike algatuste eest.

Aitäh kõigile, kes meie linnas elavad ja töötavad, kes selle eest hoolitsevad ja kellele selle saatus korda läheb.

Ilusat aastapäeva, kallid maardulased, head Maardu omavalitsuspäeva!

Lugupidamisega

Vladimir Arhipov
Maardu linnapea

VOLNIKE TÖÖLAUALT TEGELIKKUSEKS

AILAR LYRA
Maardu Linnavalikogu esimees

Maardu Linnavalikogu kogunes oma järjekordsele istungile 27.09.2022.

Järgneva nelja aasta finantsprognosis

Linnavalikogu kinnitas Maardu linna eelarvestrateegia aastateks 2023-2026. Strateegia on nelja järgneva aasta eesmärkidega finantsprognosis, mis sisaldab tegevustulusid ja -kulusid, investeringuid ja finantseerimistegevust.

Tegu on dokumendiga, mida võetakse aluseks eelarve koostamisel, kohustuste võtmisel, varaga tehingute tegemisel, investeringute kavandamisel ning investeringuteks toetuste taotlemisel.

Enne volikogu töölauale jõudmist avalikustati eelarvestrateegia eelnõu kaheks nädalaks Maardu linna veebilehel. Avalik arutelu toimus Maardu Vaba Aja Keskuses 16.09.2022.

Täpsemalt on strateegiaga võimalik tutvuda Maardu linna kodulehel <https://maardu.ee/eelarve>.

Vaiete rahuldamata jätmise

Eelmisel 23.08.2022 istungil ei nõustunud Maardu Linnavalikogu Marina Minerals OÜ-le loa andmisega geoloogilisteks uuringuteks Altmetsa ja Tulisilla uuringuruumis.

Marina Minerals OÜ esitas volikogule vaied kahe mitte-nõustumist sisaldava otsuse kohta. 08.09.2022 kuulasid Maardu Linnavalikogu eelarve- ja majanduskomisjoni ning Muuga ja Maardu järveäärse piirkonna komisjoni vaiete esitaja seletused ära.

Maardu Linnavalikogu otsustas 27.09.2022 jätta esitatud vaied nii Altmetsa kui ka Tulisilla uuringuruumi osas rahuldamata.

Lühidalt

Muudeti määrust Erisoodustuste kehtestamine Maardu linna aukodanikele ja kuulati informatsiooni Maardu linna noortevolikogu tööst.

JURISTI ABI

Lugeja küsib: Olen tööandjana murelik peatselt saabuvate külmade ilmade ja tööruumide kütmise pärast. Loomulikult soovin, et saaksin töötajatele pakkuda sama sooje tööruume, kui siiani, kuid energiakriis sunnib tegema muutusi. Mida saaksin tööandjana praeguses olukorras teha, et ettevõtte saaks edasi toimida ja töötajad ei peaks külmetama?

Vastab Piret Kaljula, Tööinspektiooni töökeskkonna konsultant:

Töökohas peab olema võimalik vältida tööõnnetusi ja tervisekahjustusi. Töötaja tööruum, sh ruumi temperatuur, ei tohi töötaja tervist ja heaolu kahjustada. Õigusaktides ei ole sätestatud, milline peab olema tööruumide temperatuur. Töökoha sisekliima – õhutemperatuur ja -niiskus ja õhu liikumise kiirus – peab olema tööülesande täitmiseks sobiv. Sobiva sisekliima määramisel tuleb arvestada töötajate arvu ruumis, töötajate vaimset ja füüsilist koormust, tööruumi suurust, kasutatavate töövahendite spetsiifikat ning tehnoloogilise protsessi laadi (töötervishoiu ja tööohutuse seaduse § 6 lõige 4).

Soovituslikud temperatuurivahemikud lähtuvalt töö laadist on järgmised, kuid mõistame, et kujunenud energiakriisi olukorras ei pruugi nende soovitusete täitmine olla võimalik ja tuleb leida muud lahendused:

- **töödel, mida tehakse istudes ja**

mis ei nõua füüsilist pingutust, 20–25 °C;

- **töödel, mida tehakse istudes või seistes ehk mis on seotud käimisega ning millega kaasneb mõningane füüsiline pingutus, 19–24 °C;**
- **töödel, mis on seotud käimisega, väiksemate (kuni 1 kg) toodete või esemete teisaldamisega seistes või istudes ja mis nõuavad teatud füüsilist pingutust, 17–23 °C;**
- **töödel, mida tehakse seistes, mis on seotud käimisega, väiksemate (kuni 10 kg) raskuste kandmisega ning millega kaasneb mõõdukas füüsiline pingutus, 16–22 °C;**
- **töödel, mis on seotud pideva liikumisega, suuremate (üle 10 kg) raskuste teisaldamise ja kandmisega ning mis nõuavad suurt füüsilist pingutust, 15–20 °C.**

Tööruumi sisekliimaga ja sellest tulevalt töökorralduse muutmise vajadusega seotud otsuse tegemisel on oluline hinnata töökeskkonna riske, arvestada võimalike tagajärgedega ning võtta kasutusele inimeste tervist säästvad ennetusmeetmed. Kõikide probleemide eduka lahendamise võti peitub koostöös. Soovitame esmalt töötajatega läbi arutada, millised oleksid teie ettevõttes sobivaimad võimalused olukorra lahendamiseks.

Energiakriisile vastu minnes on võimalus üle vaadata töö- ja puhkeaja korraldus, sh piisavate puhkepauside

andmine. Puhkepauside puhul on oluline, et neid saaks jahedas töötamisel teha soojas ruumis.

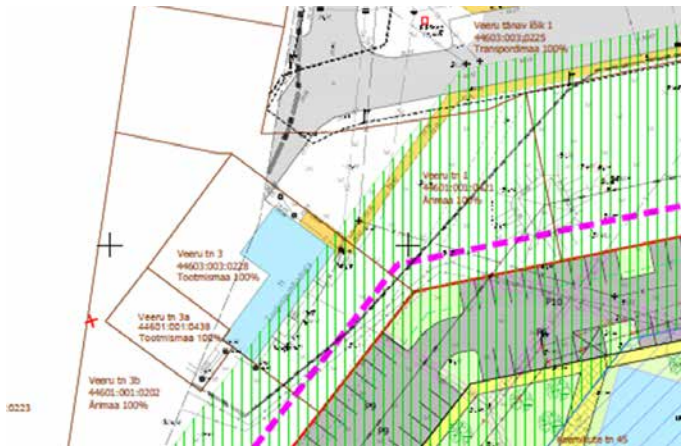
Kontoritöö puhul kasutada kaugtöö kokkuleppeid ja anda seeläbi töötajatele võimalus olla soojemas kodukontoris. Siiski tuleb meeles pidada, et kaugtööd saab teha ainult kokkuleppel, st tööandja ei saa küttekulude kokkuhoiuks sundida töötajat kaugtööd tegema.

Lisaks mõelda läbi tööriietus ja vajadusel tavaid muuta. Tööriideid kandvatele töötajatele soetada vajadusel soojemaid riideid (näiteks soe pesu ja soojemad sokid).

Kokkuvõtvalt võib öelda, et kriisile vastu minnes tuleb teha koostööd ja arvestada mõistlikult mõlema poole huve.

- **Töötaja – mõista, et tööruumi temperatuur saab sellel aastal olema madalam, kui näiteks eelmisel aastal ning anna endast olenev olukorra leevendamiseks (näiteks kannu soojemat riietust). Paku ise välja lahendusi, kuidas saaks energiakuludelt kokku hoida.**
- **Tööandja – mõista, et sellel, kui palju saab vähem kütta, on piirid. Ära pane töötajat olukorda, kus ta on võimetu tulemuslikult tööd tegema, sest tal on selleks liiga külm. Võta kuulda töötajate ettepanekuid olukorra leevendamiseks.**

EHITUS- JA PLANEERIMISOSAKONNA INFO

Kehtestatud ja menetluses olevate detailplaneeringutega on võimalik tutvuda Maardu linna kodulehel: <https://maardu.kovtp.ee/detailplaneeringud> või vastuvõtuaegadel Maardu Linnavalitsuse ehitus- ja planeerimisosakonnas, Kallasmaa tn 1, Maardu. Kontakt: linnaavalitsus@maardu.ee, 6060729, 6060726.

Keemikute tn 45 ja 45a kinnistute ning lähiala detailplaneeringu vastuvõtmine ja avalik väljapanek

Keemikute tn 45 ja 45 kinnistute ning lähiala detail-

planeering algatati Maardu Linnavalitsuse 16.02.2017 korraldusega nr 112. Detailplaneeringu koostamise eesmärk on uute kruntide moodustamine ja planeeritavale maa-alale ehitusõiguse määramine korterelamute ning ärihoonete rajamiseks. Lisaks sätestatakse haljastuse, heakorrastuse ja parkimise põhimõtted, juurdepääsuteede ja tehnovõrkude võimalikud asukohad, servituutide vajadus ning muud seadustest ja õigusaktidest tulenevad kinnisomandi kitsendused. Detailplaneeringu ala suurus on ligikaudu 1,7 ha.

Krundile on ettenähtud ehitusõigus kuni kolmele korterelamule ja kuni kolmele ärihoonele maksimaalse ehitisealuse pinnaga 2300 m², kõrgusega kuni 38 m. Elamukrundi haljastuse minimaalne osakaal peab olema vähemalt 30%, ärimaa kruntidel vähemalt 15%.

Maardu Linnavalitsus võttis Keemikute tn 45 ja 45a kinnistute ning lähiala detailplaneeringu vastu 20.09.2022 korraldusega nr 534. **Detailplaneeringu avalik väljapanek toimub 10.11.2022 kuni 24.11.2022.** Avaliku väljapaneku ajal on kõigil võimalik esitada detailplaneeringu osas oma seisukoht linnaavalitsus@maardu.ee või posti teel: Maardu Linnavalitsus, ehitus- ja planeerimisosakond, Kallasmaa tn 1, 74111, Maardu.

KORRALDATUD JÄÄTMEVEO UUEST PERIOODIST

Maardu linnas algab 2023. aasta kevadel korraldatud jäätmeveo uus periood. Praegusel vedajal TJT-l (Tallinna Jäätmete Taaskasutuskeskusel) korraldatud jäätmete veo periood saab täis ning Jäätmeseaduse alusel tuleb korraldada uus riigihange. See võib tähendada uut jäätmevedajat ning mõningate nõuete ja hindade muutust. Käesoleval hetkel on uue vedaja leidmiseks riigihange juba käimas.

Korraldatud jäätmeveoga kogutavad jäätmeliikideks jäävad biolagunevad- ja segaolmejäätmed, paberi- ja kartongjäätmed ning suurjäätmed. Vahepeel enne uut jäätmeveo perioodi algust saadetakse laiali uued tingimused, lepingud ning antakse teada kaasnevatest olulistest muudatustest.

Jäätmeid peame koguma liigiti

Jäätmeid tuleb koguda liigiti juba tekkekohas. Sellega tagame jäätmete kõrgema kvaliteedi ja parema ringlussevõtu võimaluse. Jäätmete kogumisega aitame toetada ringmajandust, taaskasutusse suunamist, säästa keskkonda ning vähendada prügi jõudmist selleks mitte ettenähtud kohadesse. Jäätmete liigiti kogumist tuleb võtta tõsiselt. Juhtub kui ei koguta jäätmeid seaduspäraselt, siis on tegemist rikkumisega.

Üheks probleemiks jäätmete liigiti kogumisel on see, et segaolmejäätmete hulka pannakse toidujäätmed. Toidujäätme

eraldi kogumise kohustus on kõigil majapidamistel.

Samuti aetakse segamini, mis on suurjäätmed. Need on jäätmed, mida kaalu või mahu tõttu ei ole võimalik paigutada mahutisse (mööbliesemed, vaibad, madratsid, kardinapuud, sisustuselemendid jmt, mis ei ole olnud ehitise osad ning need tuleb koguda eraldi). Täna korraldatud jäätmeveo teenuses suurjäätmete äravedu toimub hiljemalt kolme päeva jooksul, kui suurjäätmed on jäätmemahuti vahetus läheduses või jäätmemajas (väljavedu toimub teisipäeviti ja reedeti).

Juhime ka tähelepanu, et mahuti pideva ületäitumise korral tuleb jäätmevaldajal soetada suurem jäätmemahuti või korraldada äravedu sagedamini.

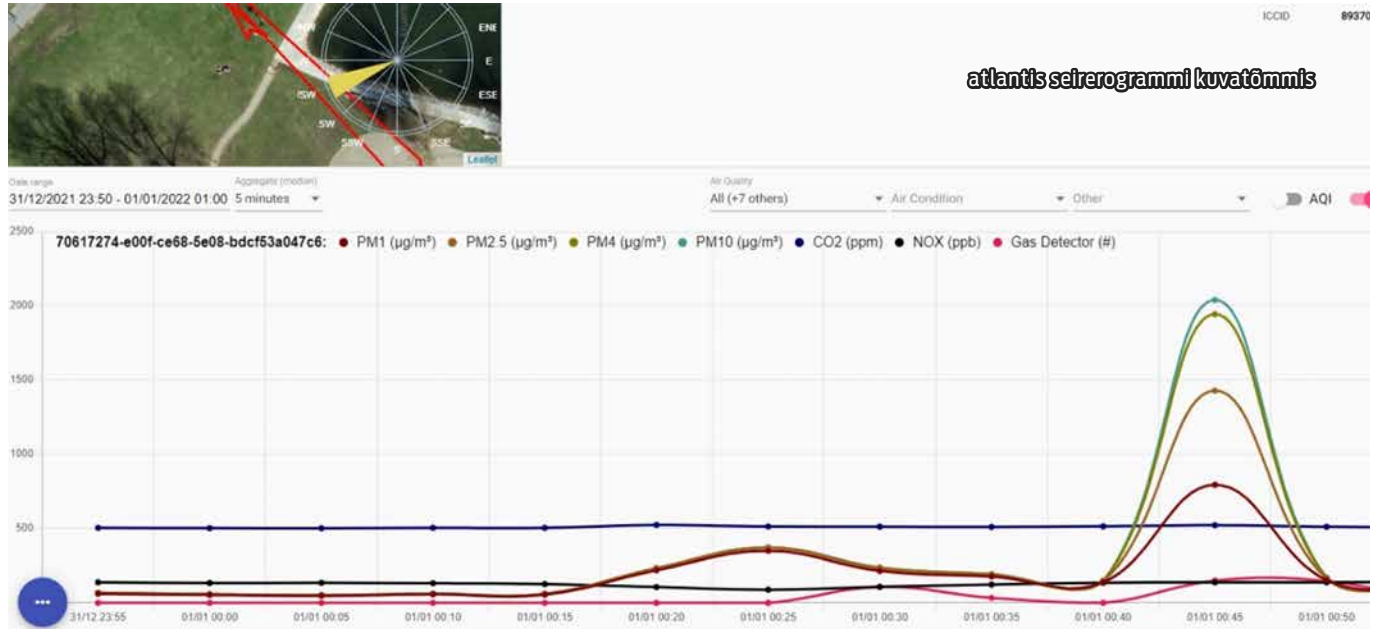
Kui me kõik üheskoos järgime õiget jäätmete kogumist, siis sellega me saavutame ilusama ja puhtama elukeskkonna.

KALLAVERE ÕHU KVALITEEDI MÕÕDAB ÕHUANDUR

Eelmisel aastal toimus Maardu Linnavalitsuse esindajate ja erinevate huvigruppide vahel mitmeid keskkonnavalitsuse kohtumisi, mille teemadeks olid pidevad lõhnaäringud ja üldine välisõhu seisukord. Linnaelanike poolt laekus konkreetne palve paigaldada õhuandur olukorra jälgimiseks reaalajas. Maardu Linnavalitsus soetas Edmasta UAB poolt Qweriu süsteemi ja paigaldas selle Kellamäe parki, tiigi äärde valgustusposti külge.

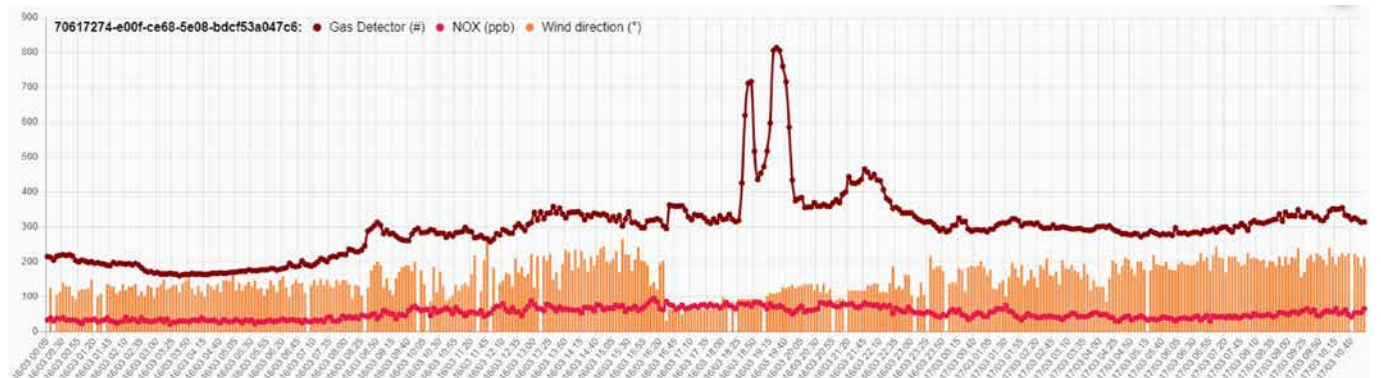
Qweriu süsteemi kasutavad rahvusvahelised sadamad nagu Antwerpen ja Klaipeda. Andurilt tulevate andmete hõlpsaks jälgimiseks kasutatakse kinnist, Atlantise tark-

vara. Näitena toome siinkohal uusaasta ajavahemiku andmeid:

Graafikult on näha konkreetset tahkete osakeste kontsentratsiooni tõusu õhus, mis oli tingitud ilutules-tikust. Antud süsteemil on mitmeid andureid, mille abil saab lisaks tahkete osakeste kontsentratsioonile näha

ka süsihappegaasi, lämmastikoksiidi ja gaasi kontsentratsiooni. Gaasiandur aitab jälgida elanikele tuttavat solghaisu, mis vahetevahel meie linna tuleb. Allolev näide on 15 märtsist 2022:

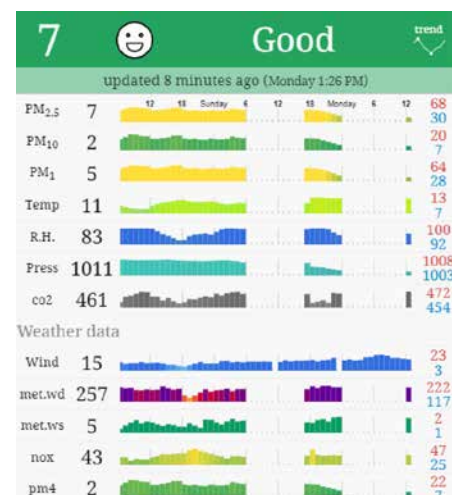

Kindlasti on Maardu elanikud tundnud teatud kellaaegadel linnas ebameeldivat lõhna. Sellega puutus kokku linna elanik esmaspäeva õhtul kiriku juures. Kella ajavahemik ja seiresüsteemi andmed näitasid konkreetset, et kagu poolt tuleb ebameeldivat haisu.

Keskonnahuvilistele on seiresüsteemi andmed nähtavad veebi teel https://aqicn.org/station/estonia/inosse_maardu_001.

Praegu tegeleb Maardu Linnavalitsus ilmajaama ja gaasianduri mooduli lisamisega.

Maardu Linnavalitsus teeb kõik endast oleneva, et lõhnaäringud väheneks ja käesolev süsteem aitab probleemi kaardistamisel kindlasti kaasa.

MAA UUS VÄÄRTUS SELGUB OKTOOBRI VIIMASEL PÄEVAL

Tänavu toimub 21 aasta järel taas maade korraline hindamine, mis annab objektiivse ja ajakohase info maa turupõhise väärtuse kohta. Maa uus väärtus on alates 31. oktoobrist Maa-ameti veebilehel kõigile huvilistele kättesaadav.

MAA-AMET

Kuidas maa korraline hindamine toimub?

Maa korralise hindamisega määratakse üheaegselt kõikidele Eesti maaüksustele ligikaudne turupõhine väärtus ehk maa maksustamishind. Hinnatakse ainult maad, ei hinnata kasvavat metsa ja ehitisi. Hindamisel paikvaatlusi ei tehta, tulemused arvutatakse andmekogude andmetele tuginedes ja hindamismudeleid kasutades. Väärtus arvutatakse toimunud tehinguhindade võrdlemisel ja kohandamisel hinnatava maa omadustega.

Hindamise teeb Maa-amet koos kutseliste kinnisvara hindajatega. Maaomanik ei pea tegema muud, kui üle kontrollima oma maa andmete õigsuse andmekogudes peale hindamistulemuste avalikustamist alates 31.10.2022, soovivatalt ühe aasta jooksul. Hindamise aluseks olnud tehinguhindade andmetega tutvuda ei ole võimalik, sest nendele ligipääs on piiratud isikuandmete kaitse reeglitega.

Kuidas hakkab uus hindamine mõjutama maamaksu?

Korralise hindamise tulemusel leitud maa maksustamishind on aluseks ka maa maksustamisel. 2022. ja 2023. aastal arvutatakse maamaks veel varasema, 2001. aasta maa maksustamishinna alusel. 2022. aasta hindamise tulemusi hakatakse maksustamisel kasutama alates 2024. aastast. See, milliseks kujuneb iga maaomaniku maamaks, selgub alles 2023. aasta lõpus, kui Maksu- ja Tolliamet arvutab uued maamaksud. Maamaksu arvutamiseks kasutatakse lisaks Maa-ameti hinnatud maa väärtusele ka kohalike omavalitsuste määratud maamaksu määrasid ning iga konkreetse maatükiga või maaomanikuga seotud maksusoodustuste või maksuvabastuste andmeid. Kohalikud omavalitsused kinnitavad uued maamaksu määrad hiljemalt 1. juuliks 2023.

Kuna maa väärtus on viimase kahe kümnendi jooksul kordades kasvanud, siis on 2022. aasta maa maksustamishinnad samuti kordades kõrgemad kui praegu kehtivad 2001. aasta maa maksustamishinnad. Ära hoidmaks maamaksu hüppelist kasvu, on seadusega langetatud maksimaalseid maamaksu määrasid 5 korda ning seatud piirang, et maamaks ei saa tõusta rohkem kui 10% aastas.

Mis on maa hindamisel sel korral teisiti?

Eelmistel maa korralistel hindamistel (1993, 1996, 2001) olid kohalikud omavalitsused hindamise protsessi aktiivselt kaasatud ja piirkondades olid veidi erinevad lähenemised. Seekord viib hindamise läbi Maa-amet koos kutseliste hindajatega ühtse meetodika alusel.

Eelmistel korralistel hindamistel moodustati hinnatsoonid, hindamistulemuseks olid tsoonide hinnad maa sihtotstarbe ja kõlvikute kaupa, mille alusel tuli igale katastriüksusele maa maksustamishind eraldi välja arvutada. Seekord arvutatakse maa väärtus kohe igale maaüksusele.

Võrreldes varasemate hindamistega on praegu palju rohkem tehinguandmeid, mis võimaldab kasutada automaatseid hindamismudeleid. See tähendab, et kõik arvutused tehakse automaatselt, kuid hindamismudelid (meetodika) on välja töötatud hindajate meeskonna poolt. Kui maaüksuse andmed andmekogudes muutuvad, siis arvutatakse hindamistulemus ümber kohe kui muutuvad maakatastri andmed, või aasta lõpus, kui muutuvad teiste andmekogude andmed.

Üleminek automaatsetele hindamismudelitele viib maa hindamise uuele tasemele, võimaldades saada maa väärtuse kohta ajakohast ja objektiivset infot. Lisaks maa maksustamisele, saab maa korralisel hindamisel leitud väärtuse andmeid kasutada ka lihtsamates tehingutes (servituutide seadmisel või maa müümisel ja rentimisel, kui sellel ei ole ehitisi või metsa), maa väärtuse kajastamisel raamatupidamises või uusi investeerimisvõimalusi hinnates. Tulemuste kasutamisel on oluline silmas pidada, et tegemist on masshindamisega, mille tulemus on statistiline üldistus. Samas korralise hindamise tulemused on oluliselt täpsemad kui senised Maa-ameti kinnisvara hinnastatistika võimalused (turuülevaated, päringukeskkond), kuna arvestavad iga maatüki omadusi. Edaspidi hakkab maa korraline hindamine toimuma regulaarselt igal neljandal aastal. See tähendab, et järgmine hindamine toimub 2026. aastal.

2022. aasta maa korralise hindamise tulemused avalikustatakse 31. oktoobril Maa-ameti veebilehel www.maaamet.ee

LINNA KOMMUNAALTEENUSED ON TALVEHOOAJAKS VALMIS

Talv tuleb reeglina ootamatult, nii et ettevalmistused selleks Maardu linnas algavad juba varasügisel. 11. oktoobril toimus linnatänavate puhtuse ja korra eest vastutava kommunaalteenuse Maardu Linnavarahooldus territooriumil traditsiooniline tehnika ülevaatus, mis viiakse läbi teekoristusmasinate ja mehhanismide üldseisundi kontrollimiseks.

Tehnika valmisoleku kontroll talvetingimustes töötamiseks on Maardu linnas kohustuslik ja seda teostatakse igal aastal. Kuna talv võib tulla ootamatult, on kogu lumekoristusvarustus ja -tehnikat talve väljakutseteks valmis juba oktoobri alguses.

Munitsipaalteenuse Maardu Linnavarahooldus tehno-pargis on 16 tehnikaühikut, mis on mõeldud linna lumest puhastamiseks ja libedusega võitlemiseks. Need on autodel ja traktoritel põhinevad lumekoristuseseadmed, samuti minilaadur Bobcat ja spetsiaalsed masinad jalg- ja kõnniteede

puhastamiseks. Kõik seadmed on töökorras ja läbinud hooajaeelse tehnilise kontrolli.

Teede jäätumise vastu võitlemiseks varus ettevõtte vastavaid materjale: 700 tonni reagente ja 125 tonni graniidipuru. Linnaelanike heaks töötab hästi koordineeritud 60-liikmeline meeskond.

Maardu Linnavarahoolduse 24/7 telefon: 60 60 800.

Soovime ettevõtte töötajatele soodsat ilma ja linnaelanikele turvalist talve.

EESTI ELANIKE POSTKASTI JÕUAVAD TAAS KRIISIOLUKORRAS KÄITUMISE JUHISED

Oktoobri algusest jõuavad kõikide Eesti elanike postkastidesse juhised, mis jagavad näpunäiteid ja soovitusi, kuidas võimalikes kriisiolukordades edukalt hakkama saada. Kriisi puhul tuleb arvestada, et korraga on abivajajaid palju ja seetõttu jõuab abi hädasolijateni tavapärasest kauem. Seepärast ongi oluline, et iga leibkond oleks tavapärasest erinevas olukorras võimeline mõnda aega ka iseseisvalt toime tulema ning oleks võimalikeks kriisideks elementaarsel tasemel valmis.

PÄÄSTEAMET

Viimased aastad on näidanud, et kriisid tabavad ka Eestit – 2019. aasta oktoobris jättis ulatuslik torm elektrita Kagu-Eestis 60 000 majapidamist ning muutis tundmatuseni ära inimeste igapäevaelu. Tormi mõjud puudutasid kümneid tuhandeid inimesi ning näitasid, et valmisolek kriisiks oli kesine. Valmis tuleb olla ka muutunud julgeolekuolukorras tulenevateks ootamatusteks ja võimalikeks elektrikatkestusteks, seda nii riigiasutustel, ettevõtetel kui igal inimesel.

„Kriisi ei tasu peljata – kriisideks tuleb valmis olla ja valmistuda. Nutikas ja lähedastest hooliv inimene valmistub koos perega – ta mõtleb läbi, kuidas tavapärasest keerulisemas olukorras toime tulla, hoolitseb selle eest, et kodus oleks piisavad toidu-, joogi- ravimi- ja esmatarbekaupade varu ning mõtleb läbi sellegi, kuidas aidata eakaid lähedasi ja naabreid. Kodudesse jõude trükis jagabki näpunäiteid, kuidas inimesed peaksid kriisideks valmistuma ning teeb ülevaate, missugused kriisid võivad meie igapäevaelu muuta.“ selgitas Päästeameti ennetustöö osakonna ekspert Mikko Virkala.

„Kriiside puhul tuleb kindlasti ar-

vestada sellega, et katkeda võivad mitmed elutähtsad teenused, aga ka mugavusteenused – meil ei pruugi olla elektrit, kaugkütet või internetiühendust, meil võib olla ülejutus või mingil põhjusel ei ole näiteks teed enam läbitavad. See omakorda toob vajaduse toidu- ja veevarude ning informatsiooni järele,“ lisas Virkala.

Uuringud näitavad, et Eesti inimeste valmisolek kriisiks toime tulla on võrdlemisi kesine – alla viiendiku elanikkonnast on hinnanud oma valmisolekut kriisiks piisavaks. Võimalikuks hädaolukorras on kõige paremini valmistunud Lääne- ning Lõuna-Eesti elanikud, kõige halvemini saaksid hädaolukorras hakkama Põhja-Eesti elanikud, muukeelsed Eesti elanikud ning eakad. Viimaste kriiside järel on elanikkond küll valmisoleku pärast rohkem muretsema hakanud ja varasemast rohkem ka kodustele varudele mõelnud, kuid siiski on ettevalmistus üldiselt madal. Selleks, et valmisoleku põhilised punktid meelde tuletada, saadabki Päästeamet elanikkonnale taas kord trükise käitumisjuhustega. Kompaktne trükis on hea abivahend, mis tasub läbi töötada ja hoida käeulatuses.

Päästeamet saatis Eesti elanike postkastidesse kriisiolukorras käitu-

mise juhised ka 2020. aasta lõpus. Nüüd jõuab elanikkonnani täiendatud eksemplar, kus leiab lisaks juba tuttavatele teemadele juhiseid selle kohta, kuidas tulla kriisiolukorras toime vaimse tervise murede, infosõja olude, sõjaliste ohtude ja veel mitmete teiste probleemidega. Samuti on trükise keskel olemas näitlik kriisivarude nimekiri, mille saab hõlpsasti poodi kaasa võtta, et veenduda, kas kodus on kõik hädavajalik olemas. Sama näidisinimekirja leiab ka veebilehelt olevalmis.ee. Nii saab nimekirja mugavalt välja trükkida ja hoolitseda ka selle eest, et soovituslik nimekiri oleks olemas ka eakatel sugulastel ja naabritel.

Kriisiolukorras käitumise juhised jõuavad 576 000 leibkonna postkasti järgmise paari kuu jooksul. Juhised on kolmes keeles – eesti, vene ja inglise keeles. Kui keegi soovib trükisest lisaeksemplari või soovib muukeelset trükist, sel tasub pöörduda kohaliku omavalitsuse või lähima päästkeskuse poole. Lisaks trükisele saab vajalikku informatsiooni ka mobiilirakendusest „Ole valmis!“ ning kodulehelt olevalmis.ee.

ALATES 24. OKTOOBRIST MUUTUS BUSSILIINIL KALLAVERE-KOMBINAADI-KALLAVERE VIIMANE KALLAVEREST VÄLJUMISE KELLAEG

Alates 24. oktoobrist 2022 muutus bussiliini Kallavere-Kombinaadi-Kallavere viimane Kallaverest väljumise kellaeg. Nüüd toimub viimane väljumine kell 16:45. Buss sõidab tööpäevadel ning sõit on kõigile reisijatele tasuta.

Kallavere-Kombinaadi-Kallavere sõiduplaan
Tööpäevadel (alates 24.10.2022)

KALLAVERE=>KOMBINAADI	
7:15	7:26
7:45	7:56
15:50	16:01
16:45	16:56

KOMBINAADI=>KALLAVERE	
7:30	7:41
8:00	8:11
16:04	16:15
17:15	17:26

Bussipeatused: Kallavere, Kallavere kauplus, Orumetsa, Haigla, Ringi, Maardu kalmistu, Kööba, Kroodi, Fosforiidi, Kombinaadi ja tagasi Kallaverre peatudes samades peatustes.

Soovime meeldivat ja turvalist sõitu!

SOTSIAALVÖRGUSTIKE KALEIDOSKOOP

5. oktoober

Täna toimus Maardu Vaba Aja keskkuses rahvusvahelise eakate päevale pühendatud pidulik kontsert, kus meie vahvad linna eakad elanikud said nautida Maardu loomekollektiivide ja vokaalstuudio De Light lauljate esinemisi. Täna kontsert ühendas meie linna seniore, kinkis neile väärilist tähelepanu ja võimalust olla osa aktiivsest sotsiaalsest elust. Soovime teile ilusat ja tegusat sügist!

10. oktoober

Koostöös Davidcityline OÜ-ga paigaldati Maardu Gümnaasiumi staadionile ajutiselt Omnigym väljõusaali treeningmasinad – nüüd saavad kõik külastajad ja tervisespordi harrastajad võimaluse laiendada oma sportimisharjumusi ja trennida erinevaid lihasgruppe värskel õhu käes. Pilootprojekti raames paigaldatud treenažöörid ootavad oma külastajaid järgnevat kaks kuud – tulge julgelt masinad uudistama ja kasutama ning aidake meil mõista, kas ajutisest pilootprojektist võiks tulevikus saada püsiv linna spordiobjekt. Suure aktiivsuse ja soovi korral on elanikel võimalus pakkuda püsiva väljõusaali rajamist Maardusse ideekonkursi „Kodulinn kaunimaks 2023“ raames <https://www.volis.ee/gvolis/osale/index?kid=13563> Sel laupäeval kell 11:00 toimub gümnaasiumi staadionil (Ringi 64) näidistreening. Tulge katsetama!

16. oktoober

Sel mõnusal pühapäeval hommikul kogunesid muugakad ja külalised traditsioonilisele tervisejooksu- ja kõnnile, mida MTÜ Emade Linn korraldab juba mitu aastat. Korraldajad tänavad jooksu sponsoreid VKM Trading OÜ, Anvol OÜ (XS Mänguasjad) ja HKScan Estonia AS (Tallegg) tervisliku eluviisi toetamise eest. Meie oleme jooksuks valmis, aga teie? #Muugalnäeme

6. oktoober

Maardu uue sotsiaalimaja ehitamine on täies hoos, projekt võtab ilmet – täna on ehituse üks tähtsamaid etappe ehk nurgakivi paigaldus seljatatud. Antud etapp on kogu projekti raames kui omaette sündmus, sest paljude tulevaste sotsiaalimaja elanike silmis tähistab see tugevat ja edukat starti uue ning hubase kodu valmimisel. Siit edasi saame kõik koos jälgida ehituse arengut ja samm-sammult sotsiaalimaja valmimist, et kõigil oleks meie linnas hea ja turvaline elada. Ehitust teostavad Enska Ehitus OÜ ja Magma AS. Uus Maardu Sotsiaalimaja peab valmima 2023. aasta sügiseks. #maarduehitab

12. oktoober

Muuga Lasteaia pere tähistab täna lasteaia 4. sünnipäeva. Need olid kohanemise ja arengu aastad, kokkuvõttevõtmise ja ühiste õnnestumiste aastad, õppimise ja rõõmustamise aastad nii suurtele kui ka väikestele. Soovime südamest vahvale Muuga Lasteaiale kõrget lendu, toredaid avastusi ja õnnelike laste naeru. Palju õnne teile! #muugalnäeme

21. oktoober

Muuga Lennula plats sai veelgi rohelisemaks ja hubasemaks - täna istutati sinna 100 elupuud. #muugalnäeme

MAARDUS AVALDATI AUSTUST SILMAPAISTVATELE HARIDUSTÖÖTAJATELE

„Õpetaja on inimene, kes nagu hooliv aednik, jagab iga päev killukest oma mõistusest ja südamest noortega.“

Toomas Hendrik Ilves

Maardu linnavalitsus õnnitles pidulikult kõiki haridustöötajaid, autasustades parimatest parimaid diplomite ja mälestusauhindadega. Võitjate nimed kuulutati välja 7. oktoobril õpetajate päevale pühendatud pidulikul üritusel, mis sel aastal toimus Kallavere Keskkooli seinte vahel.

Maardu aasta õpetaja konkursi toimub meie linnas viiendat korda. Tänavu esitati konkursile kümnes kategoorias 31 Maardu suurepärasest õpetajast ja haridustöötajast, kelle töö on eeskujuks teistele ja kes annavad olulise panuse õpilaste arengu toetamisse ning on avatud koostööle ja õpikäsituse muutustele.

Maardu linnaeapea Vladimir Arhipov kõneles suure tunnustuse ja tänuga tööst kasvava põlvkonna harimisel.

„Iga kord, kui ma õpetajatele kõnelen, olen erutatud, sest mäletan oma esimest õpetajat. Ta oli suurepärase inimene ning minu ja minu klassikaaslaste jaoks nagu teine ema. Nii tajuvad ka teie õpilased teid. See on nii vaimustav!“ ütles Vladimir Arhipov oma pöördumises. „Õpetaja töö on uskumatult raske ja samas väga auväärne. Teie järgi joonduvad meie ühiskonna noored kodanikud, kes jätkavad täiskasvanute häid tegusid ja ettevõtmisi. Täna teid südamest!“

Ürituse põnevaimat osa – konkursi nominentide ja võitjate autasustamist – saatis tugev aplaus. Mälestusauhinnad, lilled ja aukirjad andsid üle Maardu linnavolikogu esimees Ailar Lyra, Maardu linnaeapea Vladimir Arhipov ja Maardu linna abilinnapea Aurika Sin.

Konkursi „Aasta Õpetaja 2022“ nominendid ja laurea did

Maardu aasta lasteaia abipersonali esindaja:

Laureaat **Zinaida Kostenko**, lasteaed Rukkilill

Nominendid:

Marina Bulatova, Muuga Lasteaed

Anžela Noorlind, lasteaed Rõõm

Natalja Plotnikova, lasteaed Sipsik

Maardu aasta lasteaiaõpetaja:

Laureaat **Oxana Savinova**, lasteaed Rõõm

Nominendid:

Larissa Lantrat, Muuga Lasteaed

Marina Ivonina, lasteaed Rukkilill

Terje Sullakatko, lasteaed Sipsik

Maardu aasta noor õpetaja:

Laureaat **Tuuli-Maria Vill**, Kallavere Keskkool

Nominendid:

Yuliia Hryniak, lasteaed Rõõm

Kristi Štaub, lasteaed Sipsik

Maardu aasta klassiõpetaja:

Laureaat **Anni Pikson**, Maardu Gümnaasium

Nominendid:

Elo Matsi, Kallavere Keskkool

Tatjana Poljakova, Maardu Põhikool

Maardu aasta põhikooli aineõpetaja:

Laureaat **Irina Kotšubei**, Maardu Põhikool

Nominent:

Aleksandra Novaševskaja, Kallavere Keskkool

Maardu aasta gümnaasiumiõpetaja:

Laureaat **Maura Paglino**, Maardu Gümnaasium

Nominent:

Katrin Kuusk, Kallavere Keskkool

Maardu aasta klassijuhataja:

Laureaat **Irina Agu**, Maardu Põhikool

Nominent:

Margit Künnap, Kallavere Keskkool

Maardu aasta tugispetsialist:

Laureaat **Anu Sibrits**, lasteaed Sipsik

Nominendid:

Liis-Marie Järve, Kallavere Keskkool

Galina Popovitš, Maardu Gümnaasium

Aili Lillemaa, Maardu Põhikool

Julia Zagvozdkina, lasteaed Rõõm

Maardu aasta õppeasutuse juht:

Laureaat **Kaider Vardja**, Maardu Gümnaasium

Nominent:

Margus Tõnissaar, Kallavere Keskkool

Haridustöötaja elutööpreemia:

Laureaat **Kadri Peterson**, Muuga Lasteaed

Nominendid:

Valentina Katõševa, Maardu Põhikool

Jelena Sorokina, lasteaed Rukkilill

Galina Popova, lasteaed Rõõm

Auhinna kätteandmine konkursi laureaatile nominatsioonis "Maardu aasta õppeasutuse juht" Kaider Vardjale

Meie kallid õpetajad! Önnitleme teid professionaalse tähtpäeva puhul! Soovime teile vastupidavust, tarkust ja kannatlikkust. Olgu iga päev täis rõõmu ja naeratusi. Sügav kummardus teile selle raske ja tähtsa töö eest. Teie töö on tõeline kutsumus, millele tuleks läheneda ainult avatud südame ja kogu hingeheadusega. Tänan teid hingesoojuse, tarkuse, aususe ja suure kannatlikkuse eest. Koolis või lasteaias saab töötada vaid inimene, kes siiralt lapsi armastab. Aitäh teile, et olete oma erialale pühendunud. Just selle eest mäletavad teie õpilased teid suure tänu ja austusega kogu oma elu.

Õnne ja tervist teile! Palju õnne, kallid õpetajad!

Maardu linnaapea Vladimir Arhipov, konkursi nominent Valentina Katõševa, konkursi laureaati nominatsioonis "Haridustöötaja elutööpreemia" Kadri Peterson, Maardu abilinnapea Aurika Sin, konkursi nominent Jelena Sorokina, Maardu linnavalikogu esimees Ailar Lyrä

21 AASTAT OSALEMIST RIIKLIKUS INTEGRATSIOONIPROJEKTIS MINU RIIK

IRINA JELISSEJEVA

Maardu Põhikooli ajaloo- ja ühiskonnaõpetuse õpetaja

Kus peab istungeid Eesti parlament? Kus asub Eesti Vabariigi presidendi residents? Millises hoones valitsus töötab? Need on küsimused, millele projekt MINU RIIK on juba pikki aastaid vastuseid andnud. Üleriigiline lõimumisprojekt MINU RIIK on mõeldud Eesti vene koolide lõpuklassidele. Maardu Põhikool on juba aastaid aktiivselt osalenud selle huvitava projekti kõikides ettevõtmistes.

18. ja 19. oktoobril külastasid meie kooli 9. klasside õpilased projekti MINU RIIK raames Euroopa Elamuskeskust, Riigikogu, Eesti Panka ja Stenbocki maja, kus peab istungeid Eesti valitsus.

Tallinnas Rävåla puisteel asuvas Euroopa Majas avati hiljuti Euroopa Elamuskeskus. Selles keskus saab vaadata interaktiivset näitust Euroopa Liidu inimestest, riikidest, institutsioonidest ja tegevusvaldkondadest. Siin saab 360-kraadises kinos vaadata filmi Euroopa Liidu kujunemisest ja Euroopa demokraatia toimimisest. Ja lisaks saab lahendada põnevaid ülesandeid kas eesti või inglise keeles interaktiivsete viidete abil. Eriti paeluv on Euroopa kaart. Ja nii vahva on saada sooritatud ülesandele hinne!

Ekskursioonid parlamendihoonesse köidavad alati noorte tähelepanu – kuidas muidu pääseda riigi kõige tähtsamasse hoonesse? Tänavu oli meil õnn olla poliitiliste sündmuste keskmes – Riigikogu istungil arutasid parlamendisaadikud aktiivselt aktuaalseid küsimusi. Õpilased

nägid, kuidas istungiteruumis arutelud ja hääletamine toimuvad ning loomulikult kohtusid traditsiooni kohaselt ka saadikuga.

Meil õnnestus ka Riigikogu sööklas lõunatada. Muide, toit on seal suurepärane.

Paljud teavad ja on näinud Stenbocki maja – kaunist rõdu ja sammastega hoonet Toompea põhjaküljel. See maja on Eesti Vabariigi valitsuse asukoht. Just siin võib kohata peaministrit ja ka kõiki teisi ministreid, kuid meie kooli õpilased otsustasid mõneks minutiks nende kohad sisse võtta, kujutledes end valitsuskabineti istungile.

Projekt MINU RIIK aitab elada sisse riigi poliitilisse ellu, tunda end olulisena ja tema ajaloo rolli omavana, näha oma silmaga inimesi, kes meie saatuse üle otsustavad. Ja muidugi saada teada palju uusi asju. Projektis MINU RIIK osalemise aastate jooksul on meie õpilased käinud ka Eesti Panga muuseumis, Lennusadamas, Eesti Vabariigi Presidendi Kantseleis Kadriorus ja Eesti Ajaloomuuseumis.

Projektiga MINU RIIK me sel aastal veel hüvasti ei jäta, sest lapsed osalevad esseevõistlusel, mida korraldatakse kodanikupäeva puhul koostöös Tartu Oskar Lutsu nimelise linnaraamatukoguga. Essee teema on väga ebatavaline: „Minu raamatukogu linnas, taskus, südames...“

MAARDU PÕHIKOO LIS TOIMUS LÕIMUMISPÄEV

Kahe kooli õpilased Kallavere Rootsi külas

JULIA STRUKOVA

Maardu Põhikooli algklasside õppealajuhataja

18. oktoobril külastasid projektinädala raames Maardu Põhikooli eesti Gaia Kooli 6. klassi õpilased. Meie 5. A klassi õpilased tegid külalistele ringkäigu koolis, osalesid ühisel vene ja eesti keele lõimitud tunnis, samuti osaleti ühiselt linnaekskursioonil meie kooliringi õpilaste-skautide entusiastlikul juhendamisel.

Kahtlemata ühendas üritus meie õpilasi ja külalisi eesti

koolist, kõigil oli võimalus oma eesti ja vene keele oskust reaalses suhtluses praktiseerida.

Täname ürituste korraldamise eest õppealajuhatajaid Veronika Pirkki ja Julia Strukovat, Gaia Kooli vene keele õpetajat Dmitri Djuženkovit, huvijuhti Jevgenia Dušakovat, skaudiringi õpetajat Svetlana Logussovat!

See oli unustamatu päev täis imelisi emotsioone. Ootame edasist koostööd meie koolide vahel. Aitäh Gaia Kooli õpilastele aktiivse osalemise eest tegevustes ning 5. A klassi õpilastele ja skaudiringi liikmetele külaliste sooja vastuvõtu ning ekskursionsiooni läbiviimise eest koolis ja linnas!

VÄLJASÕIT RUILA KOOLI

IRINA KOTŠUBEI

Vene keele ja kirjanduse õpetaja

Maardu Põhikool teeb Ruila Põhikooliga koostööd juba mitu aastat. Meie ühine eesmärk on teha lapsed omavahel sõbraks, panna nad sukelduma keelekeskonda, et aidata neil omandada nii eesti kui ka vene keel, et seda igapäevases suhtluses kasutada.

Meie üldiseks rõõmuks kutsuti meid sel õppeaastal taas külla. Otsustati, et läheb üks 5. klassidest, milles õpivad Ukraina lapsed.

Ilm osutus sügisel imeliseks ja see on oluline, sest Ruila kool asub maalilises kohas. Meid võeti vastu väga südamlukult: kallistasime ja tervitasime üksteist kahes keeles. Kuigi alguses olid lapsed häbelikud, ununes kogu ebakindlus kiiresti tänu meile osaks saanud soojale vastuvõtule.

Algul kutsusid eesti lapsed meid kooli staadionile hommikujooksule – sellest hetkest algas tõeline tutvus ja suhtlemine. Seejärel tehti meile ringkäik lähiümbruses, näidati hobuseid ja räägiti, kuidas kooli õpilased ratsaspordiga tegelevad.

Vähem huvitav ei olnud suhtlus kodunduse toas, kuhu meid kutsuti ühisele õhtusöögile. Lapsed valmistasid õpetajate juhendamisel taigna ja asusid küpsetama pannkooke. Suhtlemine toimus kahes keeles: kõik mõistsid üksteist ja aitasid üksteist. Ühed küpsetasid pannkooke, teised tegid võileibu, keegi kattis laua. Kui kõik oli valmis, toimus ühise laua taga unustamatu kostitamine.

Pärast lõunasööki kooli aulast kutsuti meid osalema lõbusates eesti rahvamängudes, mis on lahutamatu osa eesti rahva kultuurist ja elust. Need vanaaegsed meelelahutused muutsid meie reisi pidulikuks ja lisasid sellesse palju rõõmu. Ütlema tagi selge, et sõit Ruila kooli jättis vaid kõige meeldivamad muljed.

ESIMESEST SEPTEMBRIST VIIENDA OKTOOBRINI

TIINA KIHULANE

Maardu Gümnaasiumi 10.d klassijuhataja

On käes kuldne sügis. Igal aastal 5. oktoobril tähistame õpetajate päeva. Kas olete mõelnud, et kõik need klasside ees seisvad tublid inimesed olid ka ise ükskord lapsed ning, et nendelgi oli kunagi see kõige-kõige esimene koolipäev? Maardu Gümnaasiumi 10.d klassi õpilased uurisid, kuidas algas meie õpetajate ja koolitöötajate tänaseks juba aastakümneid kestnud koolitee. Soovime kõigile asjaosalistele ilusaid hetki mälestuste seltsis ja veel palju kauneid esimesi septembreid tulevikus!

Meie kooli käsitööõpetaja esimene koolipäev toimus 1. septembril 1981. aastal Pärnu 3. Keskkoolis, see on praegune Pärnu Tammsaare Kool. Selle aasta esimene klass oli üsna suur - 33 last ja nende hulgas oli õpetajal ka kaks sõpra lasteaiast. Õpetaja ütleb, et talle väga meeldis esimene koolipäev ja tal on alles ka pildid sellest tähtsast päevast.

Maardu Gümnaasiumi tööõpetuse õpetaja jagas mälestusi oma 1. septembrist. Tema läks kooli 1. septembril 1967. aastal Tallinna 23. keskkooli. 1. klassis oli neil umbes 30 õpilast ja 2 nendest olid tema sõbrad. Tema klassijuhataja oli Elena Saveljeva.

Meie kirjanduse õpetaja läks 1. klassi 1975. aastal. Tema esimeses klassis oli 8 õpilast. Kuna ilm oli päikeseline, siis oli ta kergelt ja pidulikult riides. Tal oli seljas must ülikond ja valge pluus. Meie õpetaja mäletab isegi oma esimese klassijuhataja nime - Linda Varik.

Algklasside eesti keele õpetaja läks esimest korda kooli aastal 1981. Ilm oli päikesepaisteline ja soe. Õpetajal oli seljas kleit, valged sukkpüksid ja ilusad kingad. Tema esimeses klassis oli 37 õpilast ja esimese klassijuhataja nimi oli Tamara.

Maardu Gümnaasiumi töötaja jagas minuga mälestusi oma esimesest koolipäevast. Tema 1. september oli naljakas. Tal olid valged patsid, ilus seelik ja särk. Tema klassis oli 32 õpilast ja vähemalt 10 neist teadis ta juba lasteaiast saati. Esimene koolipäev meeldis talle.

Maardu Gümnaasiumi kehalise kasvatuse õpetaja jagas mälestusi enda 1. septembrist. Ta läks esimest korda kooli 1971. aastal. Klassis oli 20 õpilast ja 2 nendest olid tema head sõbrad. Tema klassijuhataja oli Olga Volkova. Ta õppis Tallinna 23. koolis.

Minu eesti keele õpetaja esimene koolipäev toimus 1978. aastal 8-klassilises koolis, mis kannab praegu Hiiu Põhikooli nime. Õpetaja rääkis, et tahtis väga kooli minna, sest siis ei pidanud ta rohkem lasteaiada minema. Tuttavaid tal klassis ei olnud, kuid oli üks tüdruk, kelle ema tundis õpetaja ema, selle tüdrukuga pandi teda koos istuma. Huvitav oli ka see, et ta klassijuhataja oli ka tema isa esimene õpetaja ning mõnikord kutsus klassijuhataja teda hoopis isa nimega. Sel päeval oli ta küll rõõmus, kuid natuke ärevil, sest kõik oli uus ja tundmatu.

Mälestusi kogusid **Adelija Solovjova, Sander Žitnikov, Laima Hamitova, Stefanie Laas, Jana Tkáčova, Viktoria Balahhonova ja Arseni Savinov.**

MAARDU ERIVAJADUSTEGA INIMESTE PÄEVAKESKUS TÄHISTAS OMA KAHEKSANDAT SÜNNIPÄEVA

3. oktoobril tähistas oma kaheksandat sünnipäeva Maardu erivajadustega inimeste päevakeskus, mis tagab erivajadustega noortele nende eale ja võimetele vastavad tingimused igapäevaseks tegevuseks.

Pärast kooli lõpetamist jäävad erivajadustega noored sageli ilma eesmärgipärase tegevuse ja suhtluskeskkonnata, mis mõjutab negatiivselt nende sotsiaalseid oskusi ja rehabilitatsiooni. Nii sündis kaheksa aastat tagasi Maardu linnavalitsuse otsus luua erivajadustega noorte päevakeskus, mis pakub noortele arendavat ja jõukohast tegevust turvalises keskkonnas. Nende aastate jooksul on keskus pidevalt arenenud ja pakub tänaseks kvaliteetseid tugiteenuseid erivajadustega noortele mõlemas keeles.

Keskus tegutseb ruumides aadressil Keemikute 12a. See on avatud tööpäeviti 8.15-17.00. Iga päev külastab keskest 12 erivajadusega inimest, kelle jaoks keskuse töötajad on igaks päevaks välja töötanud eriprogrammi ja kava. Kõik keskuse teenused ja seal toitlustamine on tasuta.

Õnnitleme südamest oma kõige erilisemaid, päikeseliseid ja kõige puhtama südamega maardulasi tähtpäeva puhul ning soovime tervist, head tuju ja piiratud rõõmu!

Täname kõiki Maardu päevakeskuse töötajaid eriliste inimeste elu paremaks muutmise ja meie ühiskonna kõige haavatavamate liikmete abistamise eest.

ELUKUTSE ÕPETAJA: OLLA VÕI MITTE OLLA

1975. aasta kevadel ilmus ühes pealinna ajalehes intervjuu Tallinna 53. Keskkooli lõpetajatega, milles igavesele küsimusele „Kelleks saada?“ vastas 17-aastane tüdruk: „Õpetajaks.“ Seejärel lisas ta: „See on nii oluline – olla koolis inimene.“ See tüdruk olin mina. Sellest ajast alates on minu elu olnud seotud kooliga.

NATALJA MIRONOVA
Õpetaja

Vaadates tagasi selles raskes, kuid rõõmu- ja inspiratsioonirohkes ametis töötatud aastatele, tahan anda lühikese ülevaate, mis on abiks noortele, kellel seisab ees elukutsevalik.

Väärrib märkimist, et artikli koostamisel ei tuginenud ma mitte ainult omaenda aastatepikkusele kogemusele, vaid ka kolleegide arvamusele, kellel palusin välja tuua peamised plussid ja miinused õpetaja töös. Vestlesin nii noorte kui ka kogenud õpetajatega. Rääkisin isegi oma emaga, kes töötas koolis 55 aastat. Üllataval kombel langesid kolleegide arvamused elukutse kohta kokku.

Alustame plussidest:

- Lõputu adrenaliinivoog! Õpilased laevad energiaga. Püüad kinni uusi ideid, mõtteid, meenutad ennast kooliaastatel. Sukeldud õppimisõhkkonda, ammutad inspiratsiooni tööst ja tulemustest, tunned lõputut naudingut lastega töötamisest ning saad nendega suhtlemisest positiivseid emotsioone. Rõõmustad õpilaste edusammude üle.
- Koolis töötamine tähendab elavat suhtlemist erinevate inimestega, tutvumist nende hobide ja ellusuhtumisega.
- Töö koolis – see tähendab tegevusvabadust. Õpetaja on oma tunni peremees, seega jagab ta oma kogemusi ja edastab teadmisi oma äranägemise järgi. Sealjuures ei ole õpetaja fakte esitav „rääkiv pea“. Ta on inimene, kes ütleb lastele, kuidas õiget teavet leida, seda analüüsida ja kasutada. Õpetaja ülesanne on lapsi motiveerida, et nad mitte ei läheks tundi, vaid jookseksid sinna, teades, et seal on huvitav, et nad on oodatud ja neist tuntakse rõõmu.
- Stabiilsus – see on veel üks pluss meie töös.
- Kolleegid märkisid, et töös noortega on õpetaja eeskujuks ja mentoriks. See on väga oluline, ükskõik kui pateetiliselt see ka ei kõlaks.
- Tänu lastele püsib „laineharjal“. Õpetaja peab ajaga kaasas käima, ta peab teadma, mis on Youtube'is populaarne, miks „Vitja peab välja minema“, millist filmi või etendust soovitada, ta peab mõistma noorte sõnavara ja teadma staar-tiktokerite ja sportlaste nimesid. Nagu näete, on pidev enda arendamine hädavajalik: see tähendab nii kursuseid kui ka kaasaegsete tehnoloogiate omandamist, raamatuid ja palju muud huvitavat ja üllatavat.
- Eriala suur pluss on pikad suvepuhkused. Suvel on mõ-

nus puhata ja jõudu koguda.

- Eelis on uudsuse mõju, sest töö koolis ei saa olla igav: uued lapsed, uued küsimused, uus pilk olukordadele.
- Iga õpetaja teab, et halbu lapsi pole olemas. Peate mõistma, et mitte kõik õpilased ei armasta teie ainet ja teie tundi ei ole alati kõige olulisem. Lapsi on sageli vaja kuulata ja ära kuulata, anda konkreetsetele küsimustele konkreetseid vastuseid, aidata ja toetada pingelistes olukordades (isegi kui see tähendab tunni kulutamist mitte aine, vaid lahke ja ausa vestluse peale). Ükskõiksed inimesed ei jää kooli pidama. Õpilased lükkavad sellised õpetajad tagasi.
- Uskuge mind, igal õpetajal on hea meel näha oma töö tulemusi, ta on rõõmus oma õpilaste edu üle. Tore on näha lapsi, kes on suureks kasvanud ja leidnud oma koha elus.

Aga kuidas on miinustega? Kahjuks on ka neid. Ja päris olulisi. Rääkigem nendest.

Õpetaja töö – see on

- tohutu vastutus nii laste kui ka oma tegude eest;
- tõsine koormus, nii füüsiline (jah-jah!), kui ka psühholoogiline;
- stress ja pinged;
- keerulised suhted vanematega, kes ei usalda alati ja mõnikord sekkuvad õpetaja töösse, kuid on oluline meeles pidada, et kolmnurk „õpilane – õpetaja – vanem“ on kvaliteetse hariduse alus;
- töö 24x7, isikliku ruumi puudumine;
- töötasu, mis ei kompenseeri tööle kulunud aega.

Kallid lõpetajad, ma loodan, et need objektiivsed järeldused ei ehmatanud kedagi. Kui teie süda ütleb teile, et te armastate lapsi ja olete valmis igapäevasteks avastusteks ja inspiratsiooniks, selleks, et kunagi pole igav, siis peate kindlasti valmistuma õpetaja elukutseks. Las teie valikust saab kutsumus. Edu teile!

P.S. Täna kolleegide vastutulelikkuse ja abi eest selle materjali koostamisel.

Kallid kolleegid! Õnnitlen teid möödunud õpetajate päeva puhul! Olgu teie töö alati hinnatud ning pingutused ja lootused õigustagu end. Olgu headuse ja õnne maagiline maailm teie elus alati olemas!

LASTE ILUDUSVÕISTLUS „PÄRLIKE 2022“

24. septembril toimus Maardu Vaba Aja Keskuses Maardu linnavalitsuse toel laste ilu- ja talendivõistlus „Pärlike 2022“.

Konkursil osalesid nii Maardus kui Tallinnas elavad kuue- kuni kümneaastased lapsed. Ürituse korraldajate Viktoria Timohhina ja Ilona Andrejeva sõnul annavad sellised võistlused lastele võimaluse õppida end avalikkusele esitlema ja mitte kartma lava, samuti demonstreerida oma andeid ja avastada endas uusi horisonte. Võistluse käigus oli osalejatel koguni seitse esinemist laval, millest igäühes näitasid lapsed end erinevas rollis.

Võistluspäeva kokkuvõtteks oli kauaoodatud võitjate autastamine.

Iludusvõistluse peatiitli – **Miss Pärlike 2022** – sai **Anastassia Klementjeva**. **Esimese printsessi tiitel** läks **Ustina Boženkole**. Konkursi „Pärlike 2022“ **teiseks printsessiks** sai kauni nimega võistleja **Ailin Azizov**. Õn- nitleme võitjaid ja soovime kõigile konkursil osalenutele jätkuvat oma annete arendamist!

Võistluspäev oli täis säravaid ja hoogsaid showprogram- me. Laval rõõmustasid külalisi kutsutud loomingulised kollektiivid ja artistid, kellest enamus olid laste ja noorte vanusekategoriate esindajad.

Tasub meenutada, et Maardu linnas sündis iludusvõist- luste läbiviimise traditsioon juba aastaid tagasi. Tradit- siooni ideeline inspireerija on Maardu linna aukodanik **Antonina Jarošenko**, kes juhib siiani „Natali“ moeteat- rit. Konkursi Pärlike praegused korraldajad **Viktorija Ti- mohhina** ja **Ilona Andrejeva** on Antonina Romanovna õpilased, nii et kunst linnas elab ja antakse sõna otseses mõttes edasi põlvest põlve.

Miss Pärlike 2022 Anastassia Klementjeva

Konkursi printsessid: Ustina Boženko (vasakul) ja Ailin Azizov

MAARDU KUNSTIDEKOOL KUTSUB KÜLASTAMA NÄITUST „ME ARMASTAME LOOMI“

OLGA HAAK

Maardu Kunstidekooli kunstiosakonna õpetaja

Nagu teate, on laste joonistuste üks lemmikteemasid loomad. Oktoobris koostasid kooli kunstiosakonna lapsed näituse mets- ja koduloomade joonistustest. Kokku on näitusel 30 tööd. Väljapanekutel võib näha nii tuttavaid loomi kui ka haruldasi, kes elavad teistes maades teistel kontinentidel. Huvitaval kombel on igal joonistusel loo- duses prototüüp.

Kõik näitusel esitletavat tööd on valminud erinevates joonistustehnikates ehk erinevaid meetodeid ja pilditeh- nikaid, oskusi ja võimeid kasutades, seega on iga joonistus omamoodi huvitav ja ilmekas. Lapsed panid oma töö- desse osa endast, nii et näitus kujunes elavaks, säravaks ja südamlikuks.

Oleme uhked oma õpilaste üle ja kutsume soovijaid külas- tama näitust Maardu Kunstidekoolis kuni 1. detsembrini. Töödega saab tutvuda kooli töötundidel esimese korruse fuajees. „Me armastame loomi“ – nii lapsed tavaliselt ütlevad ja nende tööd on parim kinnitus selle kohta!

ET KRIISIVARUST OLEKS IKKA AINULT ABI

Äreval ajal on paljud meist väga mõistlikult varunud kriisivarusid: toitu, ravimeid, kemikaale, patareisid jpm. Lastega peredes ja ka vanavanematel tasub läbi mõelda, kuidas neid hoiustada, et hädavajalikust ei saaks oht omaette.

MARE ODER
Mürgistusteabekeskus

Eestis juhtub igal aastal üle 5000 mürgistusõnnetuse, mis jõuavad tervishoiutöötajateni. Kuigi kodu peaks olema meie kindlus, juhtub 90% mürgistusõnnetustest just seal. Sage li satuvad õnnetustesse väikelapsed, kes õpivad maailma tundma muuhulgas maitsemise kaudu. Keskmisest rohkem juhtub õnnetusi ka eakatega. Enamus mürgistusi on aga tüüpilist laadi ning neid teades on õnnetusi lihtne ennetada.

Ravimid olgu ravimikapis

Suur osa mürgistusõnnetusi juhtub ravimitega. Põhjuseks vale ravimi võtmine või ravimi üleliigne manustamine. Ohutuse tagamiseks on ravimeid kasulik hoida ainult täiskasvanutele kättesaadavas kohas. Kõige ohutum ravimite hoidmise koht on lukustatav ravimikapp. Kui kriisiks varutud ravimid sinna ära ei mahu, tasub leida mõni muu turvaline koht, näiteks kõrgemal asuv kapp.

Ravimeid paigutades tasub mõelda ka olukorrale, kui ravimi haarajal on kiire ja ollakse väsinud – ravimite segajamisi juhtub ka noortel täiskasvanutel. Paigutades tasub märgata ka aegumistähtaegu ja selle saabumisel viia aegunud ravimid tagasi apteeki. See on tasuta ning ravimeid võtavad vastu kõik apteegid.

Selleks, et täiskasvanud ravimite seas paremini orienteeruks, tasub vältida erinevate ravimilehtede ühte ravimikarpi panemist. Samuti ei tasu ravimilehti lahtiselt hoida, sest need lähevad väga lihtsalt omavahel segamini. Ravimite topelt võtmise vältimiseks tasub ravimid valmis panna ravimijao- turisse, mis samuti tuleks hoida lastele kättesaamatu.

Kemikaalide paigutamine tuleb läbi mõelda

Kemikaalimürgistusi on mitmesuguseid, aga kindel retsept mürgistuseks on kemikaali limonaadi- või veepudelisse ümbervalamine. Eriti ohtlik on seejuures 30% äädikas, sest ka üks lonks võib kaasa tuua söövituse. Tark on koju osta üldse ainult 10% äädikat, mille õnnetuse sattumisel kogeb inimene mööduvat limaskestast ärritust.

Kemikaalidki tasub hoiustada nii, et lapsed neid kätte ei saaks. Eriti põnevad on lastele magusa lõhna ja värviliste

pudelitega pesuvahendid ning pesugeelkapslid. Viimased on väga ohtlikud väikelastele, sest neis olev vahend on söövitava toimega ning kapsel kergelt purunev.

Kemikaalide paigutamist ja kasutamist tasub ka täiskasvanud pereliikmetele selgitada. Mõne aja eest saime näiteks teate eakast, kes arvas, et pesugeelkapsel on moodne salatikaste ning serveeris seda toidulaual. Selliste olukordade vältimiseks tasub veenduda, et lähedased teavad, millega on tegu, kui majja tuleb mõni uus vahend.

Patareid kindlasse kohta

Patareidest on röömu mänguasjade ja elulist abi taskulampide sees, kuid inimkehas põhjustavad need hävingut. Eriti ohtlikud on pisikesed ja süütuna näivad nõoppatareid, mis aga vedelikuga kokku puutudes tekitavad ajas aina süveneva söövituse. Tagajärjed võivad olla väga karmid. Seega tasub alati jälgida, et nii pakendis kui pakendita, uued ja kasutatud patareid oleksid väikeste sõrmede ulatuskauguselt kaugel väljas. Samuti tasub üle vaadata, et koduste seadmete patareikatted oleksid kõvasti kinni.

Pisikesest pudelist võib tulla suur õnnetus

Kodudes leidub erinevaid 10 ml suuruseid pudeleid, mis võivad sisaldada nii ravimeid, silmatilku, taimekaitsevahendit, eeterlikku õli, e-sigareti täitevedelikku kui ka palju muud. Taolisi pudeleid ei tasu koos hoiustada, sest mürgistusteabekeskuse kogemus näitab, et sageda mürgistuse põhjus on pudelite segamini ajamine. Eriti oluline on see väikelaste vanematel, sest beebide D-vitamiin on mitmete mürgistusohtudega ära vahetamiseni sarnases pudelis.

Kahtluse või õnnetuse korral helista 16662!

Mürgistuse või selle kahtluse korral tasub alati helistada mürgistusfoliiniile 16662, kus kogunud nõustajad aitavad välja selgitada olukorra ohtlikkuse ja leida õige lahendus- käigu. Mürgistusfoliin töötab ööpäevaringselt ning nõu saab küsida nii eesti kui ka vene ja vajadusel inglise keeleski. Mürgistusfoliini number 16662 tasub telefoni salvestada esimesel võimalusel, sest õnnetuse hetkel ei pruugi õige number meenuda. Numbrit salvestades oled valmistunud veel üheks kriisiks.

MÄRGAKE VANEMAIK INIMESI ENDA ÜMBER!

Eakate tegevusjuhendaja, EHA koduteenuste juht ning Eesti Sotsiaaltöö Assotsiatsiooni poolt 2021. aasta tugisikuks ja isiklikuks abistajaks nimetatud Regiina Künarpuu sõnul ei palu vanemad inimesed kukkudes abi just valehäbi tõttu. Esimestest kukkumistest ei taheta rääkida, samas järgmistel kordadel ei pruugita enam ise püsti saada ning telefon võib jääda liiga kaugale, et abi kutsuda.

Regiina on ametilt tegevusjuhendaja ehk erihoolekande valdkonna spetsialist, kelle ettevõtte tegeleb ka eakate hooldamise ning igapäevaelutoimingute toetamisega. Ise nimetab ta seda klienditeeninduseks ning eakaid, keda ta abistab, kutsutakse klientideks, mitte abivajajateks.

Milline on Teie tööpäev?

Ma olen praegu sellises eluetapis, kus ma juhin nii ettevõtet, kui tegelen ka otseselt klienditeenindusega. Klientide hulgas on nii neid, kelle juures me käime kord nädalas, aga ka neid, kelle juures käime igapäevaselt – esmaspäevast pühapäevani, kaks kuni neli korda päevas. Meie eesmärk on läheneda klientide vajadustele personaalselt ning pakkuda võimalikult paindlikku teenust. Tegevused on meil eelnevalt kokku lepitud. Meil on iseseisvamaid eakaid, kes vajavadki natuke vähem toetust, aga ka neid, kes voodist ei tõuse. Viimaste puhul on meil väga hea tugivõrgustik, sest meie töö alustala on meeskond. See on väga-väga oluline. Ühe kliendiga on olukord natuke keerulisem, sest kliendi tütar elab USA-s. Sellistel puhkudel on vaja teenust kohandada vastavalt eakale, et tal oleks oma kodus turvaline elada.

Mida tähendab tegevusjuhendaja töö?

Üks amet, aga palju rolle – lühidalt on tegevusjuhendaja erihoolekande spetsialist. Enne oma ettevõtte loomist töötasin ma Hoolekandeteenused AS-is, meie klientideks olid eri vanuses täisealised vaimupuudega ja psüühikahäirega kliendid. Meie töö sisaldas toetamist igapäevatoimingutes ja huvitegevuse korraldamist ning ühiskonna elust osa võtmist. Kahjuks kardetakse vaimupuudega ja psüühikahäirega inimesi palju ja täiesti ilma põhjusega. Meie eesmärk on toetada klienti nii, et ta tuleks võimalikult hästi toime oma tavapäras keskkonnas. Kokkuvõttes on see füüsilise ja vaimse heaolu tagamine.

Päästeameti* statistika kohaselt kukuvad eakad oma kodus aastas ligi 1000 korda ning Terviseameti andmetel lõppes mullu üle 70 sellise kukumise surmaga. Te näete igapäevaselt eakate kodusid, mis on statistika taga olev tegelikkus?

See on mitmetahuline probleem. Üheks pooleks on kodude füüsiline aspekt – maas on juhtmed, palju mööblit, vanu asju või halb valgustus. Teisalt on kukumiste taga füüsilise võimekuse langus, mõningatel juhtudel ei käida regulaarselt arstil või ei taheta täita arsti juhiseid.

Suur probleem on ka valehäbi ehk keeldutakse abi küsimast ja öeldakse: „Ma saan ise hakkama.“ Levinud on ka soov pereliikmeid mitte koormata. Vanemad inimesed ütlevad sageli, et lastel on oma töö ja pere, kelle eest hoolitseda. Nii proovivadki eakad ise hakkama saada, kuigi tihti lõpeb see kurbade tagajärgedega. Eakad ei räägi tavaliselt esimestest kukkumistest, samas järgmistel kordadel ei pruugita enam

ise maast üles saada ning telefon võib jääda liiga kaugale, et abi kutsuda. Mul oli paar kuud tagasi juhtum, kui meie klient, kes kasutab rulaatorit, kukkus söögitegemise ajal. Pliit oli kuum ja telefon oli rulaatori käesanga küljes olevas kotis. Rulaator kukkus kliendile peale ning imekombel – ja tõesti imekombel – lendas telefon talle kaarega rinna peale. Nii sai ta abi kutsuda.

Päästeameti väljakutsete puhul on suureks probleemiks, et üks on lukus ja võtmed on seespool ukse ees. Seega abivajaja juurde pääsemine võtab aega, kuigi iga minut on sellises olukorras arvel. Millised on eakate kodud? Mis on põhilised vead, mis teevad kodu ohtlikuks?

Eks kõik kodud on erinevad. Head elamud on laiade ukseavadega korterid, kus ei ole lävepakke ning põrandal ebavajalikke esemeid või juhtmeid, et oleks lihtne ka abivahendiga liikuda. Sageli ei taha vanemad inimesed aga esemetest loobuda ning mööbel ja tarbeasjad jäetakse seisma, sest need on mälestustega seotud. Seda kohtab eriti inimeste puhul, kes on kaaslaste kaotanud ja tahavad mälestustest väga kinni hoida.

Kodude kohandamisel on samas ka oluline, et korraga ei tehtaks suuri muudatusi, sest see võib vaimsele tervisele halvasti mõjuda. Samas võiks teha natuke puhastust: eemaldada ebavajalikud vaibad, juhtmed kinnitada mööda seina ja veenduda, et need liikumise teekonnale ette ei jää, vajadusel väiksemaid mööbliesemeid ümber tõsta ja kogunenud kilekotid, kastid ja muud esemed, mida igapäevaselt ei kasutata, kindlasse kohta tõsta. Eriti ohtlik on vannituba, kus juhtub palju õnnetusi - toetuspinnaid on märjad ja libedad, ka logisevat kraanikaussi ei saa usaldada. Telefoni ei võeta vannituppa ammugi kaasa.

Päästeameti andmetel toimub suur osa kukkumistest Ida-Virumaal. Oskate aimata, mis selle taga on?

See võib olla tingitud ebapiisavatest tervishoiu- ja/või sotsiaalteenustest või vajaliku info puudumisest. Üksi elavad eakad ei ole alati võimelised ilma saatjata terviseasutustes käima, võibolla lapsed ja lapselapsed on piirkonnast ära kolunud ja hooldusvajaduse ilmnemisel on olukord juba kriitiline. Võibolla on Ida-Virumaal ka eakate osakaal suurem.

Ma kutsun inimesi üles märkama eakaid ja nende abivajadust. Olgu selleks naabrinaine või täiesti võõras inimene. Märgabe, sekkuge või kutsuge abi! Kui märkate näiteks, et naabri postkasti hakkab ajalehti kogunema või te ei ole naabrit pikka aega trepikojas liikumas näinud, siis tasub sellele tähelepanu pöörata. Märkamise ja abistamise on väga oluline. See pole meie ühiskonnas võibolla nii levinud, kui mujal maailmas, kuid me võiksime liikuda selles suunas, et märkaksime enda ümber ja kogukonnas elavaid inimesi ning kui näeme nende käitumises ebatavalist muutust, siis reageerime.

Kui palju Te näete oma töös lähedaste tuge? Kas seda on Teie hinnangul piisavalt?

Väga südantsoojendav on näha ühtehoidvaid perekondi, kus pereliikmed panustavad maksimaalselt, et kõik oleks tehtud. Tõsi, kui perekond on fakti ees, et lähedane vajab hooldamist, siis on igaüks oma elukorraldust vastavalt muutnud ja panustab oma võimete piires. Ma leian, et äärmiselt oluline on oma lähedasega seotud hoolduskoormust jagada, see annab võimaluse muude kohustuste kõrvalt ka puhata. Muidugi on seaduse järgi kõigil kohustus oma vanemate eest hoolt kanda, v.a teatud juhtudel, kui pereliige ülalpidamiskohustusest vabastatakse.

Miks on nii, et kui eakas on pikalt tööl käinud ning seejärel jääb koduseks või lahkub ta kõrvalt kaaslane, siis eaka olukord halveneb füüsiliselt või vaimselt?

Mulle tundub, et pensionile jäädes kaotatakse tihti justkui oma väärtus ühiskonnas, aastaid kestnud ja sissejuurdunud elulaad on päeva pealt muutunud ja muud eesmärgistatud tegevust ei ole. Tekib tunne, et "mind ei ole enam vaja". Samamoodi, kui kaaslane lahkub eaka kõrvalt, siis on emotsionaalne löök suur ja tihti elu mõte kaob.

Kui oluline on eaka jaoks sõpruskond või aktiivne tegetsemine?

Sotsiaalne aktiivsus ja suhtlemine on vaimse tervise hoidmisel oluline, sest mälu vajab pidevat stimulatsiooni. Muidu tuleb tõesti mandumine – jäädakse üksi, hakatakse end eraldama ja lõpuks ei tahetagi kedagi näha. See on väga halb.

Positiivset tulemust annavad erinevad ühistegevused, näiteks Väarikate Ülikool, mis on läbi aastate olnud populaarne. Ühe lihtsa ajaveetmisvõimalusena soovitan lauamängude mängimist. See mitte ainult ei too inimesi kokku meelelahutuseks, vaid aitab hoida vaimu erksana. Teadupoolest on naermine tervisele hea. Ma loen hetkel ühte erialast raamatut Wendy Mitchell "What I wish people knew about dementia," kus hooldaja toob välja, et kui eakas elab korteris, siis oleks hea, kui korteri aknad oleksid tänava poole. Meie jaoks võib see olla väike asi, aga inimesele, kes on ainult kodus nelja seina vahel, on see väga oluline. See tekitab neile justkui turvalise atmosfääri ja ühtekuuluvustunde. Aktiivne tegetsemine, sõpradega suhtlemine ja kodust väljas käimine hoiab eakat ka füüsiliselt liikuvana ning vähendab kodus kukkumise riski.

Soovitused kodu ohutuks muutmiseks:

- eemalda või kinnita lahtised vaibad ja põrandakatted;
- korja põrandalt ebavajalikud asjad, et need ei takistaks liikumist;
- varusta kõik trepid käsipuuga või võimalusel väldi treppe;
- eemalda või kinnita ebastabiilsed (logisevad või suisa katkised) mööbliesemed;
- paiguta mööbel nii, et liikumisteed oleksid vabad;
- aseta enimkasutatavad esemed käepärasele kõrgusele;
- kodus liikudes väldi rippuvaid kangaid;
- lase välja vahetada või karestada libedad põrandapinnad.

Tehke vajadusel muudatusi vannitoas:

- kasuta vannitoas käepidemeid, dušiistet või kõrgendatud tualettpotti;
- vajadusel vaheta vann dušinurga vastu välja.

Käituge ohutult ja pöörake tähelepanu kodusele riitusele:

- ole füüsiliselt aktiivne ja kontrolli regulaarselt oma tervist;
- palu vajadusel majapidamistöodes abi;
- riietu istudes ning kannu rõivaid, mis ei takerdu mööbli külge;
- püsti ja istuvasse asendisse tõuse rahulikult ja aeglaselt;
- hoi igapäevaselt kontakti pereliikmete ja/või naabritega – nii teavad ka nemad, et sinuga on kõik korras;
- kasuta libisemise vältimiseks kummist tallaga susse või sokke.

Kasutage abivahendeid ja hoidke lähedastega kontakti!

- Hoi telefoni enda lähedal, et vajadusel abi kutsuda.
- Kui vaja, lase koju paigaldada häiret andev liikumisandur.
- Pimedas liikudes kasuta valgust, võimalusel automaatset valgustust.

*Päästeameti algatusel toimuv kukkumiste ennetamise pilootprojekt toimub kooskõlas Euroopa Majanduspiirkonna ja Norra finantsmehhanismid 2014-2021 programmiga „Kohalik areng ja vaesuse vähendamine“, taotlusvooruga „Integreeritud teenused tervise ja turvalisuse toetamiseks kodukeskkonnas“, projektiga „Kodukeskkonna vigastusriskide hindamise ja vähendamise meetodika loomine ja piloteerimine ning seda toetavad tegevused.“

Päästjad käivad sageli väljakutsetel, kus vanemad üksi elavad inimesed on kodus kukkudes viga saanud ning ei suuda enam ise püsti saada ega liikuda. Halvemal juhul ootab kannatanu abi tunde, enne kui keegi naabritest või möödujatest appihüüdeid kuuleb või mõni lähedane hädasolijast teada saab. Eakate ja liikumisraskustega inimeste kodud on kasulik tõsiste tagajärgedega kukkumiste ennetamiseks kohandada. Selleks saab abi ja nõu küsida linna sotsiaalabiosakonna töötajatelt.

Viivitamatu abi saamiseks:

Lepi lähedase või naabriga kokku igapäevased regulaarsed suhtlusviisid. Nii saavad lähedased veenduda, et sinuga on kõik korras.
Hoi pidevalt häirenuppu või telefoni enda juures (küljes).
Vajadusel varusta kodu häiret saatva liikumisanduriga.

HEA NÕU: KUIDAS PERELE TERVISLIKKU MENÜÜD PLANEERIDA

Ilmselt on kõik pereemad olnud ühel hetkel kimpus küsimusega, mida perele õhtuks süüa teha. Üha populaarsem on planeerida kogu nädala menüü korraga, kuna see aitab kokku hoida nii aega kui ka raha. Kuidas aga menüü planeerimisel tervislikkust silmas pidada? Tervise Arengu Instituudi toitumise ekspert Tagli Pitsi annab nõu.

Eksperti sõnul võiks menüü planeerimisel lähtuda toidu-püramiidist, mis näitab soovituslikke nädala toidukoguste proportsioone toidugruppide kaupa. „Toidupüramiidis on viis põhitoidugruppi, milleks on puu- ja köögiviljad ning marjad, kartul ja teraviljatooted, piim ja piimatooted, lisatavad toidurasvad, pähklid, seemned ja õliviljad ning viimaseks kala, liha ja munad. Valmistades ise kodus toitu värsketest toiduainetest, saab paremini tagada, et kätte saadakse kõik organismi toimimiseks vajalikud ained,“ rääkis Pitsi.

Ta täpsustas, et toidupüramiid kujutab nädalaseid toidukoguseid, mida vajab inimene, kelle päevane energia-vajadus on 2000 kilokalorit. „Sellise energiavajadusega on keskmine täiskasvanud naine, kuid ka väheaktiivne ja õbluke või veidi eakam mees, samuti umbes 10–12-aastased lapsed. Teismelised, suuremad mehed ning palju füüsilist tööd või trenni tegevad inimesed vajavad energiat rohkem ning sel juhul tuleks proportsionaalselt suurendada kõigi toidugruppide koguseid. Eelkooliealiste ja algklassilaste ning eakate energiavajadused on üldjuhul väiksemad ning sel juhul tuleks kõiki koguseid vähendada. Laste täpne energiavajadus sõltub aga loomulikult nende vanusest, kuid just kasvava organismi puhul on eriti oluline, et mitmekesise toiduga saadaks kätte vajalikud ained kõigist gruppidest,“ rääkis Pitsi.

Menüü vundament lao teraviljatoodetest ja köögiviljadest

Kuigi kõik põhitoidugrupid on meile vajalikud, soovib Pitsi nädala menüü planeerimist alustada püramiidi alumisest osast, kus on teraviljatooted, kartul, puu- ja köögiviljad ning marjad. „Need toiduained peaksid moodustama toiduvalikust koguseliselt suurima osa. Paraku näitavad uuringud, et keskmise eestlase toidulaual on neid toite vajalikust palju vähem. See tähendab, et saamata võivad jääda mitmed olulised mineraalained, vitamiinid ja kiudained. Et seda ei juhtuks, tasub eraldi tähelepanu pöörata, et neid söödaks piisavalt,“ rääkis ekspert.

Toidupüramiid on toitumisjuhiseks paindlik ja võimaldab valida just endale meelepärased tooted igast toidugrupist. „Kui püramiidil on kujutatud näiteks brokolit, kuid brokoli inimesele ei maitse, siis ei pea ta seda sööma, vaid võib valida lauale hoopis mõne meeldivama köögivilja. Oluline on, et asendus leitaks sama toidugrupi seest ja kogu aeg ei sööda ühest grupist ainult üht ja sama toiduainet. See tagab vajalike toitainete saamise ning vähendab võimalike mittevajalike ainete saamist,“ ütles Pitsi.

Niinimetatud looduslikke suhkruid võib süüa, kuid maiustusi tuleks piirata

See-eest peaks enamik inimesi vähendama lihatoodete,

valge saia, maiustuste ja näkside hulka. „Püramiidi tipus on tegelikult kujutatud ka maiustused ja erinevad soolased või magusad näksid, kuid neid ei pea sööma, vaid vastupidi, need on seal, et näidata, milliseid koguseid mitte ületada,“ selgitas Pitsi.

Looduslikult esinevaid suhkruid toitumise eksperti sõnul aga kartma ei pea. „Suhkruid esineb ju ka puuviljades ja teraviljatoodetes, samuti kuulub suhkrute alla piimas esinev laktoos. Need suhkrud kuluvad meil energiaks ära. Vältida võiks aga neid suhkruid, mis on tootesse juurde lisatud – näiteks karastus- ja mahlajookidesse, kommidesse, kookidesse, maiustustesse. Selliste toitade puhul on mure selles, et nad annavad palju energiat, kuid ei sisalda eriti vitamiine, mineraalaineid ega kiudained. Kui inimene sööb magusat millegi muu asemel, jätab ta oma organismi vajalikest toitainetest ilma, sest magusast ta midagi vajalikku ei saa. Teine variant on süüa magusat muule lisaks, kuid siis võib väga kergesti energiat liiga palju tarbida ja see väljendub juba liigsetes kilodes vöö ümber või puusadel,“ kommenteeris Pitsi.

Tema sõnul on kõige lihtsam viis magusast loobuda seda koju lihtsalt mitte osta. „Ka nädala menüü planeerimine on siin suureks abiks ja võimaldab toitumisel vältida emotsioonioste. Ostes koju toitu toidupüramiidi järgi, on sul alati olemas piisaval hulgas täisväärtslikke vahelalad ning kui küpsist või kommi võtta pole, siis aitab magusaisu leevendada ka puuvili. Kui siis paar nädalat nii vastu pidada, siis sellist suurt tungi magusast süüa enam ei tekigi,“ soovitas Pitsi.

Detailsemat infot tervisliku menüü planeerimiseks soovib Pitsi lugeda toitumine.ee lehelt, kust leiab nõuandeid nii erinevas eluetapis inimeste toitumisvajaduste kohta kui saab muuhulgas välja arvutada päevas tarbitud suhkru või soola koguseid. Samuti saab oma menüüd analüüsida tootumisprogrammiga Nutridata (tap.nutridata.ee) ning sealt leiab ka mõningaid näidismenüüsid.

Maardu linna juubilarid. Oktoober 2022. Õnnitleme!

60a

Dushakova Nadezda
Semenov Oleksandr
Meteljuk Aleksandr
Bolkvadze Vadim
Pašuk Marina
Tammearu Raili
Livadin Sergey
Vassetškina Natalja
Maramzina Svetlana
Poogen Dorel
Kuznetsova Vera
Semjonov Vladimir
Kozlova Svetlana
Iljenkova Natalja
Novak Tatjana
Skopitš Marina
Brenner Marika
Akim Nadezda
Serenko Juri
Karpenko Irina

Arbuzina Irina
Jürgenson Vadim
Tenno Olga
Grišina Tatjana
Raja Tiit

65a

Razina Aleksandra
Esipova Liudmila
Kalesnik Svetlana
Drozdova Tatiana
Vasinovitš Ludmilla
Glazovska Lidiia
Voronina Valentina
Kudryavtseva Sophia
Argokov Oleg
Zabirnova Niina
Järv Laine
Jefimova Niina
Kozmin Aleksandr
Smirnov Boriss

70a

Jermak Kristina
Eenpere Roland
Kuncheva Iryna
Kazantseva Regina
Lindpere Riina
Albi Alar
Eichhorn Heiki
Nechaeva Tatiana
Vahar Tõnu
Petrova Liivia
Shevchenko Mykola
Mironov Sergei
Lehtse Niina
Shushulkov Pavel

75a

Timašev Vladislav
Smolyakova Tatiana
Verbitskaja Tatjana
Belov Vladimir

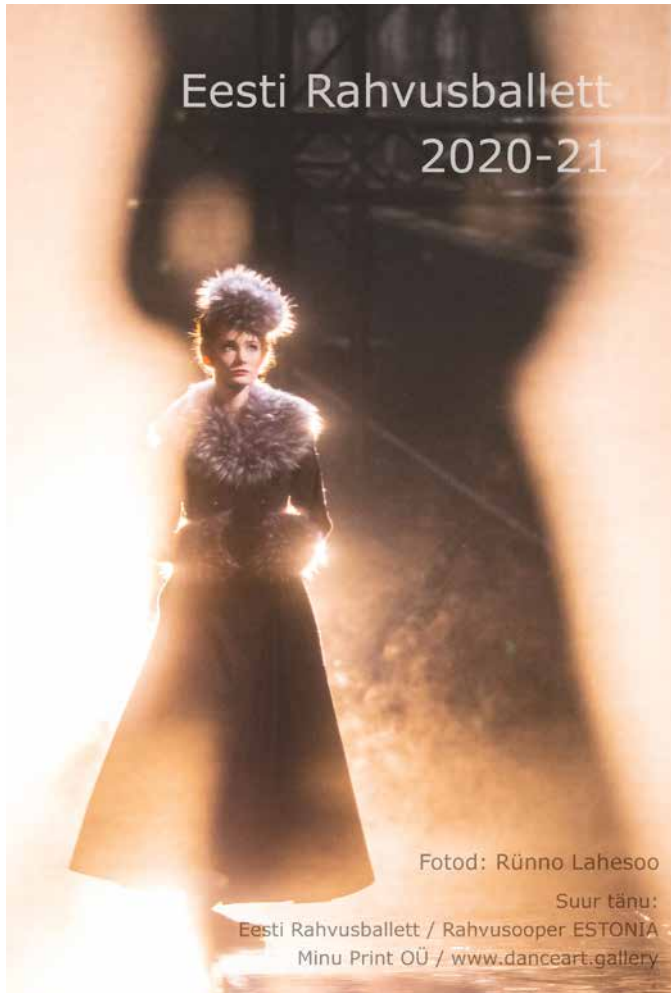
Nikiforova Tatjana
Lindmets Svitlana

80a

Tiganik Antonina
Leinus Haldi-Epp
Matjunin Anatoli
Smirnov Boris
Riiel Galina

85a

Naumovitš Boguslav
Semjonova Serafima
Ojamäe Eevi

Embassy of the Federal Republic of Germany Tallinn

active youth club

IZUM

MAARDU

HUMAN LIBRARY
unjudge someone.

20.11.2022 13:00-16:00

Maardu (Noorte 10)

BECOME A BOOK ↓

clubactive.eu/humanlibrary

ÜLELINNALINE SPORDIPÄEV MAARDUS

TATJANA ULJANOVA
Linna spordiinstruktor

20. oktoobril toimus Maardu linnas ülelinnaline kooli-sportipäev, mille kavas olid lõbusad stardid algklassidele, pendelteatejooksud ja teatejooks ümber staadioni 5.-12. klasside õpilastele.

Algklasside lapsed võistlesid kiiruses, osavuses ja täpsuses. Nad said positiivse energia laengu, võistluskogemuse ja meeskonnavõistluse tunde. Igaüks sai auhinna. Vanemate klasside lapsed võistlesid kahel alal kullale, hõbedale ja pronksmedalile.

Linnavõistluste korraldajad tänavad Maardu Põhikooli kehalise kasvatuse õpetajaid: **Aleksei Davõdovit ja Aleksander Udalovit**; Maardu Gümnaasiumi kehalise kasvatuse õpetajaid: **Larissa Markovat, Tatjana Khokkoneni, Andrei Aleksejevit ja Nora Alfetahet**.

Toetuse ja abi eest ürituse läbiviimisel avaldavad korraldajad tänu noortetöö organisaatoritele ja abilisitele: **Anni Piksonile, Jevgenija Dušakovale, Svetlana Štabnaja-le, Jekaterina Nagovitsõnale, Vaabo Säästlale, David Vassiljevile ja Aleksander Šakleinile**.

TULE TRENNI!
ПРИХОДИ НА ТРЕНИРОВКУ!
Tel: +372 5604 6939
email: info@maardulm.ee

KUTSUME TREENIMA MAARDU LM JALGPALLIKOOLI 4A. JA VANEMAIID POISSE JA TÜDRUKUID.
ПРИГЛАШАЕМ МАЛЬЧИКОВ И ДЕВОЧЕК ОТ 4-Х ЛЕТ И СТАРШЕ.

SPORDIÜRITUSED - NOVEMBER 2022

05.11.	JALGPALLITURNIIR "MAARDU CUP 2022" (POISID 2013, 2015 S.A)	10.00-14.00 LINNASTAADION
12.-13.11.	XI. RAHVUSVAHELINE ILUVÕIMLEMISTURNIIR "BALTI SÜGIS 2022"	08.00-20.00 KALLAVERE KESKKOOL

CityOptika

PRILLIKLAASID
kuni **-50%**

UUE PÕLVKONNA
PROGRESSEERUVAD KLAASID
-100€ soodsamad

Prillitellijatele nägemise kontroll
TASUTA!
Püsiklientidele ja pensionäridele
LISASOODUSTUS!
SILMARÕHU MÕÖTMINE!

Maardu linn, Keemikute 2, Maxima XX
E-R 10-19, L 10-16 **6371 688**

Transpordiettevõtte pakub tööd autojuhtidele (kategooria CE, vajalik digikaart) nii Eesti sisese kui ka Eesti-Soome vahelisele liinile alguskohaga Muugalt. Töötasu mehe vääriline.

Huvi korral võta ühendust telefonil 5181789.

 FEKTO

Fekaalivedu, survepesu, ummistuste likvideerimine.

Tel 5588811, www.fekto.ee

PRISMA MAARDU ERIHIND!

Eripakkumised 24–30.10

Pakkumised kehtivad ainult Maardu Prisma.

Uvic
Kodune hakkliha
jahutatud
500 g (2,78/kg)

139

Rakvere
Lastevorst
600 g (2,98/kg)

179

E-Piim
Eesti juust
viilutatud
500 g (6,98/kg)

349

Tallegg
Broilerifilee
jahutatud
1 kg

529

Laima
Vaniljemaitseline
sefir
200 g (4,95/kg)

099

Chiquita
Banaan
1 kg

099

Lipton
Must tee
Yellow Label
50 x 2 g (17,90/kg)

179

Aito
Suhkur
1 kg

079

Leibur
Isa peenleib
355 g (0,99/kg)

035

Konto.

Iga ostuga raha tagasi kuni 3%!

LIIGITI KOGUMINE ON LIHTNE

PAKENDID

KLAASPAKEND

Loputa vajadusel kergelt, et ei määriks teisi pakendeid ja kotti. Eemadada korgid ja kaaned, sildid võivad jääda.

PLAST- JA METALLPAKEND, JOOGIKARTONG

Loputa vajadusel kergelt, et ei määriks teisi pakendeid ja kotti. Jäta korgid-kaaned peale.

PAPP- JA PABERPAKEND

Voldi suured papist pakendid kokku või rebi tükideks, nii võtavad nad vähem ruumi. Veendu, et materjal on puhas ja kuiv.

BIOJÄÄTMED

Biojäätmepane konteinerisse lahtiselt, paberkotis või täielikult biolaguneva ja komposteeruva kotiga.

VANAPABER

Kogu paber ja kartong muudest jätmetest eraldi ka siis, kui teie majal pole selleks konteinerit. Vanapaber pane konteinerisse lahtiselt.

SEGA-OLMEJÄÄTMED

Kogu pakendi- ja toidujäätmepakendeid eraldi ka siis, kui teie majal pole selleks konteinerit. Vaheneb märgatavalt!

- SOBIB**
- Karastus- ja alkohoolsete jookide pudelid
 - Moosipurgid
 - Toiduainete purgid
 - Kilekotid ja pakkekile
 - Tooted ümber olnud penoplast
 - Kosmeetika- ja hooldustoodete ning tarbekaupade pakendid
 - Leiva ja saia kotid, singi ja juustu pakendid
 - Salatikarbid
 - Konservikarbid
 - Alumiiniumpurgid
 - Metallkorgid ja -kaaned
 - Piima- ja piimatoodete, mahla- ning veinipakendid

- Pappkastid ja -karbid
- Paberkotid
- Pakkepaber
- Kleplintidega pappkastid
- Riknenud toit ja toidujäätmepakendid
- Tahked riknenud puu- ja köögiviljad, nende koored
- Liha- ja kala jäätmepakendid, kalaluud
- Muna- ja pähklikoored
- Pabermassist muunarestid
- Majapidamis- ja pabersalvrätid
- Kohvipaks, paberfiltrid
- Lõikeilmed, ilma potita toataimed

- Ajalehed, ajakirjad
- Kataloogid ja reklaammaterjalid
- Töövihikud, paberist ja kartongist kaustikud
- Trükiga ja puhas kirja- ning joonistusmaterjal
- Kontoripaber
- Papp
- Jõupaber
- Kileaknata ümbrikud
- Vanad raamatud (kövade kaanteta)

- Jäätmepakendid, mille liigiti kogumine pole korraldatud
- Kassiliiv, rasvane ja raskesti puhastatav pakend, mähkmed, hügieenisidemed, kosmeetika, küpsetuspaber, foolium, jähtunud tühik, toiduainete jäätmeid, suured kondid, näritud näts, kummist esemed
- Hõõgniidiga lambipirnid, CD-plaadid, tühjad ja katkised pastakad, tühjad viidikad
- Katkised kruusid ja taldrikud
- Kasutuskoõlbmatud jalanõud, riided ja mänguasjad

- EI SOBIB**
- Akna- leht- ja peegelklaas
 - Valguslambid ja elektripirnid
 - Keraamika, kristall ja portselan (nt toidunõud, vaasid jne)
 - Kuumuskindel klaas (nt ahjukindlad toidunõud)
 - Küpsetuspaber
 - Tooted sisaldav pakend
 - Plastist mänguasjad
 - Kodukeemia, liimi-, värvi- ja teisi ohtlikke aineid sisaldavaid pakendeid
 - Mähkmed, hügieenisidemed, kondoomid
 - Pandimärgisega pudelid
 - Plastist ja kummist tooted, mis ei ole pakendid
 - Ehitusmaterjalid

- Määrdundu/vettinud paber ja papp (nt pitsakarp)
- Pehmepaber (nt tualett-paber)
- Ajalehed, ajakirjad, raamatud
- Koopia- või joonistusmaterjal
- Fooliumi või kilet sisaldav paber, papp, kartong (nt mahlapakkid, raamatukaaned)
- Munakarbid
- Tapeet

- Tavalised kilekotid, toidupakendid
- Kassiliiv, tuhk, suitsukonid
- Vedelad toidujäägid, toiduõli, suured kondid
- Kiletatud või vahatatud pinnaga või kileaknaga paberkotid
- Küpsetuspaber
- Vanad ravimid
- Mähkmed, hügieenisidemed
- Tolmuimeajapid
- Kunstilised, küünlad
- Lille- ja salatipottid

- Toidujäätmepakendid
- Värvijäägid, ravimid, tule- ja plahvatusohtlikud jäätmepakendid, akuud, kodumasinad, elektroonika
- Ehitusjäätmepakendid, aiajäätmepakendid (näiteks kasutatud toiduõli)
- Suuremõõtmeliseid jäätmepakendeid, mööbel, peegel, jaabod, madratsid
- Ained ja esemed, mis oma kaalu, mõõtmete või kuju tõttu võivad ohustada mahutiit, veokit või vedajat

VAATA LISAINFOT KUUVIIDELE

